

MAGYAR LAJDA

+ 3 lei

Posta postalá plátta in r
aprobării Dir. Gen. P.T.T.

Ungaria Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 154 (1596) szám * Szerda, 1937 augusztus 11

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

Japán megszálló sereg vonult be Pekingbe

A kínaiak délről való előnyomulása. A japánok északon és délen egyre növelik csapatszállításukat

A tokiói hadügyminiszter a diplomáciai tárgyalások megszakításával fenyegetőzik

Párizsból jelentik: A Temps jelentése szerint ötezer japán katona teljes fegyverzetben, 50 harciókosival, a japán lakosság üdvívalgása között bevonult Pekingbe. Repülőgépekről rőpcédulákat dobtak a kínai lakosság közé, amelyekben megnyugtatók a kínai népet, hogy a japánok csak a békét és nyugalomát fogják biztosítani a városnak. A japán megszállás igen kényes helyzetbe hozta a kínai kormányt, akinek a diplomáciai tárgyalások megszakítását kezdett azokkal, akiket a kínai kormány a megszállás felőli kérdésre Pekingbe küldött.

JAPAN TÜRELMET VÉGETÉRT, —
MONDJA SUGIAMA HADÜGYMINISZTER.

Tokióból jelentik: Tokióba érkezett jelentések szerint a kínai csapatok Santung-tartományban a tenger felé nyomulnak előre. A japán csapatok vezetője kijelentette, hogy a kínaiak előnyomulása a japánok részéről Tingcsau megszállását kényszeríti ki.

Sugijama hadügyminiszter komoly figyelemztetést intézett a kínaiakhoz és kijelentette, hogy a helyzet válságosra fordult. Nyilatkozatában többek között a következőket mondta:

— Japán türelme végetért, a diplomáciai tárgyalások ideje elmúlt. Hogy ha Kína nem változtatja meg magatartását, a krízis elkerül-

hetetlen. Ha Kína megmarad eddigi álláspontja mellett és csapatainak előnyomulását tovább is folytatja, akkor Japán erőszakhoz nyúl és a béke és igazság érdekében érvényesíteni fogja akaratát.

A hadügyminiszter tiltakozott az ellen, hogy Kína megszegje az egyezményt, amelyet a japánokkal kötött Hopei tartományra vonatkozólag. A nankingi kormány — folytatta a hadügyminiszter, — megszegte az egyezményt és csapatokat küldött Hopeibe.

TINGCSAUNAL JAPAN PARTRASZÁLLÁS
KÉSZÜL. — HETVENEZER FŐNYI JAPAN
HADSEREG ÉSZAK-KINÁBAN.

Nankingből jelentik: A Tingcsau előtt horgonyzó japán hadihajó parancsnoka engedélyt kért a kínai hatóságoktól, hogy tengerész katonákat szállíthasson partra. A kínai hatóságok a japán parancsnok kérését a nankingi kormány elé vitték.

A helyzet Észak-Kinában is rendkívül feszült. Állandóan érkeznek a japán csapatokat szállító hajók. Észak-Kinában a japán hadak számát 60—70 ezerre becsülik. Kínai részről szintén folynak a csapatszállítások.

Peking már teljesen a japánok kezén van. Ma reggel Peking utcáin a kínai lobogó helyett már a felkelő nap lobogója lengett.

Véres összeütközés kínai és japán katonák között a Sanghai melletti repülőtéren

Sanghaiból jelentik: A hungjai repülőtéren véres összeütközés volt a kínai őrség és a japánok között. Egy japán tisztet szállító autó átbozsátását kérte a repülőtéren. A japánok nem vették észre, hogy a kínaiak nem adják meg az engedélyt és tovább akartak menni. Ekkor azonban a kínai nacionalisták rálöt-

tek az autóra, majd revolverharc keletkezett közöttük. A lövöldözés során egy japán tiszt és állítólag egy kínai katona is elesett. A kínai katonák teljesen elszigetelték a repülőteret a várostól és nagy torlaszokat emeltek. Sanghaiban a japánok között nagy az izgalom, az összes japán üzleteket bezárták.

A kínai hadosztályok folytatják észak felé előnyomulásukat

A japánok Közép-Kína partjain megkezdték csapataik partraszállítását

Tiencsinből jelentik: A japán főhadiszállás hivatalos jelentése közli, hogy a kínaiak tetemes számú csapatot vontak össze a Kalga és Nankau között. A kínai hadosztályok folytatják előnyomulásukat északi irányban. Japán katonai körök nyilatkozata szerint a je-

lenlegi helyzetet véve tekintetbe, a japán-kínai háború elkerülhetetlennek látszik. A japánok megkezdték Csingtau és Sanghai között csapataik partraszállítását. Tiencsinben hozzáfogtak a megerősítési munkálatokhoz.

A jugoszláv konkordátum háttéré

Irta: Dániel Géza (Nagykikinda)

Jugoszláviában a konkordátum tárgyalása — amint előrelátható volt — lázas élénkséget hozott a belpolitikai életbe s annak parlamenti tárgyalásaival és az azzal kapcsolatos belföldi eseményekkel a külföldi sajtó is behatóan foglalkozott. Nagy meglepetés volt az, hogy a konkordátumról, melyben az ország-egyesítő I. Alexander király politikai elgondolásai jutnak kifejezésre, hirtelen mélyen felszított ellenvélemény támadt, hogy t. i. ez az alkotás állam és a szerb nemzet érdekeinek meg nem felel; ellenben előidézheti a vallásfelekezeti közötti ellentétet. Még meglepőbb volt a pravoszláv egyház állásfoglalása és a július 19-iki könyörgő istentisztelet és körmenet.

Erről az 1937 július 19-iki eseményről a belügyminisztérium részletes jelentést adott ki. A jelentés szerint a belgrádi görögkeleti érseki helynök július 19-én délután öt órára könyörgő istentiszteletet, majd körmenetet rendelt el, a nagybeteg patriárka felgyógyulásáért, a Száborna Crkvától a Szavanacska Crkváig terjedő útvonalon. Mivel a rendőrigazgatóság ugyanekkor jelentést kapott, hogy felelőtlen elemek ebből az alkalomból zavargásokat akarnak előidézni, ezért július 18-án kelt rendeletével augusztus 1-ig betiltotta a felvonulásokat és gyűléseket Belgrád területén. A rendelet a körmenetre is vonatkozott. Ezért a rendőrfőnök délután öt órakor felhívta a görögkeleti érseki helynököt és megkérdezte, vajon értesítette-e a felelősöket a rendőrség rendeletéről. Az érseki helynök azt válaszolta, hogy abban a percben beszélt Doszitelj mitropolitával, Doszitelj mitropolita, amint azt az érseki helynök mondotta, ezt válaszolta a bejelentésre: „Jól van, ha a földi hatóságok, amelyek biztonságunkról gondoskodnak, nem engedik, nem is fogjuk megtartani a körmenetet. Csak istentiszteletet tartunk, amely nincs betiltva.”

Másnap, július 19-én a lelkes kar az ígéret és tilalom ellenére megkísérelte, hogy a körmenetet megtartsa. Délután az öt órai istentisztelet megkezdése előtt a lelkesek rőpcédulákat osztottak a jelenlevők között, amelyek arról szóltak, hogy a pravoszláv királyt csak pravoszláv patriárka szentelheti fel. Több rőpcédula a konkordátumot támadta. A Szentatya képét is osztogatták, ezen is konkordátum-ellenes felírás volt. Amikor az istentisztelet befejeződött, több püspök és a papság teljes ornátusban, a jelenlevő hívek egyházi zászlókkal elindultak az utcára. Doszitelj mitropolita azonban nem állt be a menetbe. Az utcán kiáltások hangzóttak, sokan a minisztereket, a jezsuitákat szidalmazták, aztán Janjics Voját (a konkordátum ellen szónokló kormányparti papképviselőt), továbbá a patriárkát éljenezték. Az egész provokáló tendenciájú politikai gyűlésnek tünt. nyilvánvaló volt, hogy előre megszervezték. A rendőrség a körmenetet és a menet kisebb csoportjainak a város belsejébe jutott részét feloszlatta. Csakis a rendőrség gyors és praktikus beavatkozásának volt köszönhető, hogy a rend a fővárosban aránylag rövid idő alatt helyreállt. Mihelyt a tüntetés végetért, az összes pravoszláv templomokban megszólaltak a harangok, tízperces időközönként állandóan harangoztak, hét órától este féltizenegyig. Ez is nagy izgalmat keltett a fővárosban, mert

csak nagy veszély idején szoktak így harangozni; például általános mozgósítás esetén.

Az események ily alakulása mellett önkéntlenül is arra kell gondolni, mi az, ami a jugoszláv konkordátum megkötését akadályozza? Kinek és miért áll érdekében, hogy megakadályozza az egyezmény megkötését?

Amíg a konkordátum eljuttott odáig

A konkordátum megkötése érdekében még anaga a nagyszerb politika megalapítója, Pasic Nikola indította meg a tárgyalásokat. A római Szentszék először 1925-ben fogadta a jugoszláv kormány által kiküldött bizottság tagjait, kik dr Szmodlak Joszip vezetésével érkeztek Rómába. Minden diplomáciai merevség feloldásával úgy a Szentatya, mint az akkori államtitkár, Gasparri bíbornok szerető figyelmében részesítette a kiküldötteket.

A tárgyalások főbb pontjai a következők voltak: 1. A glagolit-szláv nyelven való misézés. 2. A püspökségek felosztása. 3. Az iskola-kérdés. 4. A vegyes házasságok ügye. 5. A katolikus egyház állami segélyezése, valamint az agrárreform alkalmazása az egyházi birtokokra. E kérdések megoldásánál egyik oldalról sem mutatkoztak nehézségek. Az akkori jugoszláv külügyminiszter, dr Nincicity Momcsilo, teljesen meg volt elégedve a tárgyalások folyásával. A jugoszláv kiküldöttek kidolgozták tervezetüket s azt átadták a Szentszéknek. A nyári szünetre való tekintetből, amikor a kardinálisok legnagyobb része nem tartózkodik Rómában, a tárgyalásokat 1925. év őszére halasztották el. Dr Nincicity Momcsilo a kiküldötteket jelentéstétel és további utasítások átvétele végett Jugoszláviába visszahívta.

Ezután egyetlen szót nem lehetett hallani a konkordátum további sorsáról. Csak az volt feltűnő, hogy egyik legismertebb zágrábi szabadkőműves „testvér”, ki nemcsak ideológiáját, hanem elsősorban karrierjét a zágrábi „Ljubav Bliznjega” (Felebaráti Szeretet) páholyban közzéteheti, a volt demokrata pártban támogatta ezeket a tárgyalásokat.

Utóbb kiderült, hogy már ebben az időben a jugoszláviai szabadkőműves páholyok állandóan „kalapács alatt” tartották a konkordátum ügyét és mindent megtekintve, hogy a tárgyalások továbbfolytatását megakadályozzák. A „Katolícki List” című zágrábi katolikus hetilapban Dr. K. B. 1932-ben szövegeltette, hogy a belgrádi „Jugoszlávia” nagypáholy „főszónoka”, Brankovity J. Domján Zomborban, az itteni szabadkőművesek 1932. évi április 24-iki nagygyűlésén milyen beszédet tartott a katolikus ellen. A megrovásban azt a gyanúját is kifejezte a cikkíró, hogy a „főszónok” nem is saját maga készítette a beszédét. Erre a „főszónok” sértett önérettel elragadtatta magát, s két levelet is intézett a „Katolícky List” cikkírójához, melyben a szabadkőműves titoktartás taktikájából kiesve, dicsekvőleg elmondotta, hogy már évekkkel ezelőtt ő tett „zártkörben” javaslatot a konkordátum-tárgyalások abbanhagyására. A levelek további harcot is helyeztek kilátásba. A „Katolícky List” cikkírója, Dr. K. B. a „Hrvatska Straza” című napilapban is felszólította a szabadkőműves főszónokot, hogy folytassák a csatát; azonban a főszónok hírtelen elhallgatott. Ugy látszik, páholyhatóságától intelmet kapott a szabadkőműves „titok” elárulása miatt s tovább nem folytathatta önleplezéseit.

Ki a titkos bujtogató?

Mindenesetre rejtélyes a pravoszláv egyház magatartása is a konkordátum iránt. Mikor az semmi kiváltságot nem ad a katolikusoknak, csakis azt adja meg nekik is, amit már a pravoszlávok 1929-ben és a mohamedánok 1936-ban megkaptak, miért mégis ez a nagy harc és tiltakozás ellene? Ezt is megértjük, ha ismerjük a jugoszláviai szabadkőművesség és a pravoszláv egyház viszonyát.

A szabadkőműves nagypáholy „főszónokának” a már említett Brankovity J. Domjánnak 1931. április 25-én a Vel. Beckerekéi (Nagybeckerekéi) „Vojvodina” páholyban megtartott avatóbeszédéből ismerhetjük meg a szabadkőművesség és a pravoszláv egyház viszonyát a legjobban. E beszédet „kézirát gyanánt” fel-

írással Petrovity Andre belgrádi nyomdájában sokszorosították s az összes szabadkőműves testvérek között kiosztották. E beszéd végső mondatai így szólnak:

„A katolikus papság elutasította azt, hogy dr Bojnicsity Ivánt eltemesse. A legújabb utasítások Rómából azt parancsolják, hogy a jövőben egyetlenegy szabadkőművest sem lehet a katolikus egyház szertartásai szerint eltemetni. Ezzel szemben hogyan viselkedik a pravoszláv papság? Az elhunyt egyházfejedelem, Dimitrije patriárka megengedte, hogy jelenlétében a Szaborna Crkvában (a belgrádi székesegyház) Sztokjovity Szreta testvér, az elhunyt Nikolájevity Szevtomir részére tartott évfordulós engesztelő istentiszteleten beszédet tartson, amelyben az elhunyt erényei közt megemlíttette az ő szabadkőműves munkásságát is. A nagy tiszteletben álló belgrádi főesperes, Markovity Velimir úr jelenlétében, a buzgó és meggyőződéses keresztény testvérek Cukity Mihajlo és dr. Bugarsity Lazar sírjainál a „Jugoszlávia” nagypáholy titkára tartott búcsúbeszédet. Hasonlóan néhány nappal ezelőtt Vrsacon (Versec) a tudós főpásztor, dr Letity Georgije pravoszláv püspök és a papság előtt ugyancsak a nagypáholy titkára tartott búcsúbeszédet a becsületes, ismert nemzeti harcos, a Crkveni Szábor tagja és volt Narodna Szkupstina képviselő, vallásának őszinte és hű fia, a mi testvérünk, Popovity Bozsidar főesperes sírjánál. A szónok (a szabadkőműves nagypáholy titkára) beszéde végén fogadta a jelenlevő papság köszöntését. Az elhunyt Popovity lelkes keresztény és Isten szolgájának mintaképe, emellett meggyőződéses szabadkőműves volt és örömmel ismert be, hogy körünkben magasztos, isteni sugalmazást talált papi hivatalára. E tények után világossá válik, me-

Megoldódik a rejtély

Mindezeket a dolgokat ismerve, eloszlik a nagy homály a konkordátum körüli harcokról és a kérdésben mindenki világosan látja a helyzetet. Ekként teljesen megérthetjük Cvetkovics Dragisa szociálpolitikai miniszternek most augusztus 1-én Nisben elhangzott beszédét is, melyben többek között a következőket mondotta:

„Felhívok mindenkit, hogy ne ugorjon be azoknak a politikusoknak, akik elvesztették a talajt a lábuk alól és minden szalmaszál után kapaszkodva, most durva hazugságokkal operálnak. Ne üljön senki fel az intrikáknak és a hazugságoknak, mert akik azokat terjesztik, zűrzavart akarnak kelteni az országban. Ezeket nem a nép érdekei vezetik, hanem csak a jelenlegi kormányoknak akarnak ártani. Megakarják buktatni, ahogy ők képzelik, a kormányt, amely kétszándéku munkája során pozitív eredményeket tudott elérni.”

„Ezek — mondotta tovább a miniszter, — belekapaszkodnak a konkordátumba, ami a nemzetközi szerződéseknél minden államban használatos formája s arra a célra szolgál, hogy rendezze az ország és a katolikus egyház egymás közötti viszonyát. Tehát ez a szerződés

MIHELICS VID és Aradi Zsolt, Beller I., Ijjas A., Kühár F., Possonyi L., Szalay J., Szántzy Szémán

MODERN KATOLIKUS FEJEK

248 oldal. Janovits István modern címlapjával. Fűtve 185 lel és portó.

Az utolsó század legnagyobb elméinek rajzával bizonyítják ebben a könyvben a kiváló szerzők, hogy az Egyház örök igazságait a legmodernebb szellemek is szomjazák és lelkesedve szolgálják.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

FLINTKOTE

ideális szigetelő anyag, mindennemű nedvesség és rozsdá elleni szigeteléshez, kifőnően bevált beton fedeleknél, balkonoknál, teraszoknál, vízhatatlan padlózatnál.

FLINTKOTE

Shell készítmény.

A valódi Flintkote anyagot közvetlenül a romániai vezérképviselőt:

FRAJII KLEINER

BUCUREȘTI, STRADA CULMEA VECHÉ, 2 GALATI, STRADA MARE, 75, szállítja.

Kifogástalan munkálatokat eszközöl:

ORADEA: ING. STEFAN PINTER, Str. Barilla, 4
ING. RICHARD POLDES, Str. Avram Iancu, 13

lyik egyház magasztosabb, szabadelvűbb és a Gondviseléshez közelebb álló? Vajjon lehetséges lesz-e a katolikus papságnak, következmények nélkül folytatnia hívei körében a maga perlekedő és elvakult kulturális politikáját? Vajjon a hívek továbbra is el fogják-e tűrni e lelki terrort, avagy a felvilágosult cseh testvérek példáját követve, más keresztény vallásban keresnek menedéket, amelynek több érzéke van a jelenkor és a valódi lelki élet iránt? Az idő kerülhetetlen bíró, ő kimondja az utolsó ítéletet az összes intézmények fennmaradása, így az egyháziak felett is.”

Itt nincs szükség magyarázatra. Ezek után teljesen világos, hogy kik terjesztik a pravoszlávok között a katolikusok elleni gyűlöletet és kik állítanak áthidalhatatlan akadályokat, hogy a pravoszlávok és katolikusok egységesen lépjenek fel az általános keresztény érdekek védelmére.

egyáltalán nem akarja senkinek az érzékeny ségét érinteni, vagy vallásos érzését sérteni és nem akar senkit katolikusá tenni, hanem kizárólag arról van szó, hogy a katolikusoknak meg akarják adni azokat a jogokat, amelyeket megkaptak a pravoszlávok és a mohamedánok is. Láttuk Belgrádban, hogy ebben a kérdésben egyesültek az ateisták és azok, akiknek az egyházzal soha semmi közösségük nem volt. Az egyháznak távol kell maradnia a politikától és mindannyiunknak nagy áhítattal és őszinteséggel csak azért kell bemennünk a templomba, hogy imádkozzunk és hogy őrizzük a mi pravoszláv tradícionkat. Nem szabad megengedni, hogy a politika uralkodjék a templomokban és templomi szokásainkban.”

Ugyancsak megértjük Sztodjadinovics miniszterelnöknek most augusztus elsején Lozovácán elhangzott szavait is. „Renkivül örülök, — mondotta a miniszterelnök, — hogy habár pihenés céljából is meglátogathatom a gyönyörű Adriai-tengert és ezt a kis pihenést, hiszem, hogy jóvá fogja hagyni az ország. Mert még soha olyan nehéz harcom nem volt, mint az utóbbi napokban. Ez a harc nagyon nehéz volt, mert két veszedelmes ellenség ellen kellett küzdenem. Az egyik a tévedés, a másik a szenvedély. Nagy tévedés volt azt hinni, hogy a katolikus egyházzal való egyezménynél bármi-vel is megkárosulhatna a szerb pravoszláv egyház. En ezt soha nem engedtem volna meg és ez nem is lehetséges. A politikai ellenségek szenvedélye, amelyet a kormány elleni vak gyűlölet szít, még sokszorosán megnövelte azt a tévedést és szándékosan átváltoztatta az Isten házáat politikai harcok arénájává. Mindig azon voltam, hogy az egyházat megvédjem a károsulásoktól; most is ezt teszem. En és barátaim valamennyien azon dolgozunk, hogy Jugoszláviában az összes felekezetek védelmét kapjanak s így az állam és az egyház a maga munkakörében dolgozva, támogassa egymást. Nekünk, jugoszlávoknak, vagyis szerbeknek, horvátoknak és szlovéneknek tisztában kell lennünk azzal, hogy bármelyik vallásnak a megsértése megbontaná az országnak az egységét, annak a Jugoszláviának, amelyért már annyi áldozatot hoztak.

Német, magyar, osztrák és cseh miniszterek találkozása Ausztriában

Bécsből jelentik: A tervezett gasztói bércs (német-osztrák-magyar) külügyminiszteri találkozó nem valósult meg. Schmidt Guidó külügyi államtitkár állítólag már találkozott Neurath német külügyminiszterrel, majd tovább utazott Grudenzbe. Hír szerint Schmidt nyolc nap múlva felkeresi Kánya külügyminisztert. Most már hivatalosan is megerősítik azt a hírt, hogy Hodzsa cseh-szlovák külügyminiszter is szabadságának egy részét Ausztriában tölti és érintkezést keres Schuschnigg kancellárral is. Egyes külföldi lapok beállítása szerint Hodzsa Darányi miniszterelnökkel is találkozni fog Ausztriában. Hivatalos magyar körök a találkozást valószínűtlennek tartják.

Mussolini miniszterelnök ünnepi körútja Szicília városában

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnököt szicíliai körútján ünnepélyesen fogadták Messinában. A nép nagy lelkesedéssel ünnepelte a miniszterelnököt, beláthatatlan tömeg hullámzott az utcákon, a zenekarok állandóan játszottak. Mussolini sorra látogatja Szicília összes városait és pénteken a haderő nagygyakorlatain vesz részt. Augusztus 19-én nagy beszédet mond a Pianta di Románo nevű helyen, ahol 1860-ban az olasz hadsereg nagy győzelmet aratott a Bourbonok felett.

Az Északamerikai Egyesült Államok kormánya megszervezi egész Amerika partvédelmét

Bérlet címén hadihajókat bocsát a délamerikaiak rendelkezésére

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok kormánya egy egész hadiflottarajt bérbeadott a brazilai kormánynak, hogy partvédelmét fokozza. Az amerikai sajtó szenzációs beállításokban foglalkozik a kérdéssel. Az Egyesült Államok kormánya határozata ugyanis egyedülálló az egész világon. A lapok szerint az Egyesült Államok politikájában új időszak kezdődik. Beavatott körök értesülése szerint Amerika további flottarajókat bocsát az amerikai latin államok rendelkezésére, vagyis átveszik a védőnői szerepet. A Fehér Ház környezetében már most kijelentik, hogy a kormánynak valóban szándékában van hasonló intézkedések megtétele. A brazilai kormány a bérbeadott csatahajókat nem fizet bért, csak a hajók biztosítási díját fizeti meg.

Szovjet-Oroszország és Amerika összefog Japán ellen

Blücher tábornok Kinából hozott jelentése alapján nagy titkos tanácskozás volt Moszkvában. — A szovjetkormány ágyúkat, repülőgépeket küldött külső Mongolországba

Moszkvából jelentik: Blücher tábornok rejtélyes távolkeleti utjáról visszatért Moszkvába és ott résztvett azokon a titkos tanácskozásokon, amelyek Stalin, a szovjet-kormány tagjainak és a távolkeleti hadsereg vezető tisztjeinek jelenlétében folytak le. A tanácskozásokba bevonták Litvinov külügyi népbiztos is. A fontos tanácskozás befejeztével Blücher tábornok visszatért Ulanbatorba, Külső-Mongolia fővárosába, ahol átadja a mongol kormánynak Szovjet-Oroszország ajánlatakát: három nehéz üteget, hat könnyű üteget és kétszáz repülőgépet.

Washingtonból jelentik: A szeptemberre tervezett tokiói amerikai flotta-látogatás elmarad. Amerikai politikai körökben úgy tud-

Francia-spanyol összejövetel Las Palmas kikötőjében

Spanyol nemzeti ágyúnaszádok bevontattak egy francia postagőzöst

Casablancából jelentik: Las Palmas kikötőjébe a „Marechal Liautej” nevű francia postagőzös fedélzetén három spanyol is érkezett, akik a spanyol nemzeti hadseregben való szolgálatra kívántak jelentkezni és a kikötőben követelték partraszállításukat. A francia hajó legénysége *Pesteur* francia konzul és a hajó parancsnokának felszólítása ellenére is megta-

gadta a három utas kiadatását. A francia hajót erre spanyol nemzeti ágyúnaszádok vették körül és megfenyegették a hajót, hogy ha ellenállást fog kifejteni, akkor elsüllyeszti. A hajót ezután a kikötőbe kísérték. A francia hatóságok ez incidensből kifolyólag elrendelték, hogy az induló francia hajók ezután nem fogják érinteni Las Palmas kikötőjét.

Tatarescu miniszterelnök fölveti a bizalmi kérdést

Lázás tárgyalások a vezetőminiszterek között a hatalomváltásról. — A kisantant sinaiai találkozója

Bucurestiből jelentik: Az uralkodó hazakeresésével megindult azoknak az eseményeknek a sorozata, melyeket az ország sajtója már hetek óta előre jelzett. *Tatarescu* miniszterelnök eljutott arra a választra, melyen a kormány további magatartásáról döntenie kell. A nagy események hangulata erősen érzik kormánykörökben is, ahol a különböző érdekeltségek között lázas tárgyalások indultak meg.

Különösen feszült érdeklődést keltett az a hosszas tárgyalás, amelyet *Tatarescu* miniszterelnök kedden kora reggeltől kezdve egész délig folytatott *Inculeț* helyettes miniszterelnökkel és *Franasovici* közlekedésügyi miniszterrel.

Mint ismeretes, *Franasovici* több hetet töltött el külföldön, ahol jelentős politikai személyiségekkel folytatott megbeszéléseket. A közlekedésügyi miniszter a keddi értekezleten ezekről a külföldi tárgyalásokról számolt be *Tatarescunak*. Hogy *Franasovici* milyen benyomásokat szerzett külföldi utján, arról a déli órákig még semmi sem szivárgott ki. Mindenesetre a kormány magatartására nagy befolyással lesznek *Franasovici* külföldi tapasztalatai.

Hasonlóan döntő jelentőséget kell tulajdonítani *Inculeț* miniszterelnökhelyettes be-

számolójának is, aki az utóbbi időkben az ország több nagyobb városát meglátogatta és így különösen Moldvában, Basarabiában és Bucovinában győződött meg az ország hangulatáról. A keddi délelőtti miniszteri értekezletet a legnagyobb diszkrécióval kezelték, de annyi mégis kiszivárgott, hogy

Inculeț a kormány távozását ajánlotta a miniszterelnöknek. Kifejtette azt a véleményét, hogy elérkezett a legalkalmasabb időpont a *Tatarescu*-kormány távozására,

ami ha nem következik be, később nagy nehézségekkel kell megküzdenie a mai kormánynak.

Ezzel szemben *Tatarescunak* az volt a fel-fogása, hogy a lemondással még várni kell mindaddig, míg a kisantant politikai találkozója le nem folyik. Erre augusztus végén vagy szeptember első napjaiban kerül sor. Sinaiban, ahol a kisantant idei konferenciáját tartja, már készülődnek is a külügyminiszteri találkozóra.

A megbeszélés konkrét eredményeként megállapították annak az emlékiratnak a végleges szövegét, melyet *Tatarescu* a királyi kihallgatás alkalmával nyújt át az uralkodónak. Megbeszélte továbbá a három miniszter azt is, hogy

Tatarescu öfelsége előtt fölveti a bizalmi kérdést, de a hatalomváltás időpontjának néhány héttel való kitolását fogja kérni a külsőállók külpolitikai tárgyalásokra való tekintettel.

Kormányhoz közelálló körökben úgy vélik, hogy az uralkodó *Tatarescu* álláspontjára helyezkedik és ezzel a kormányválság kérdése az őszig eltolódik. Természetes azonban, hogy a királyi kihallgatásig, amely kedden este vagy szerdán történik meg, bármily feltevés-sel nehéz az események elé vágni.

A KORMÁNY KIVÉTELES ELŐJOGAI AZ URALKODÓ HAZATÉRTÉVEL MEGSZÜNTEK

Bucuresti. Saját tud. Öfelsége hazatérésével egyidejűleg megszűntek azok az alkotmányos előjogok, amelyekkel a király eltávazása előtt az országból való távollétének idejére felruházta a kormányt. A kivételes hatalom megszüntetéséről szóló királyi kézirat a hivatalos lap keddi számában már meg is jelent. A királyi dekrétum közli, hogy keddtől kezdve a királyi előjogok ismét visszazállnak az uralkodóra.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Szemtanuk izgalmas elbeszélése a moszkva-prágai utasrepülőgép katasztrófájáról

Villámcsapás okozta a megrendítő légi drámát. Szovjet-Oroszországból érkezik bizottság a katasztrófa körülményeinek felderítésére

Clujról jelentik: Mint jelentettük, az Aeroflot orosz léghajózási társaság gépe robbant fel és zuhant le, amely Cluj felé tartott. A repülőgépnek az utiterv szerint Clujon kellett volna leszállania, tehát alig valamivel célja előtt érte a szerencsétlenség. A gép reggel 9 órakor szállt fel Kijevben és a gép távirádsza azonnal összeköttetést létesített a iasi polgári repülési osztály drótnélküli állomásával és ide állandóan jelentést

küldött utjáról. A repülőgép távirádsza a jelentések mellett állandóan az időjárási viszonyok felől érdeklődött. A két állomás között az összeköttetés háromnegyed egy óráig változatlanul zavartalan volt. Ettől kezdve a szovjet-repülő nem válaszolt a iasi állomásjelzéseire. Néhány töredékes jel még érkezett, amiből a iasi állomás távirádsza azt sejtette, hogy a szovjet repülőgépen valami szokatlan történt.

Két pásztor látta a katasztrófát

A szerencsétlenség színhelyén kihallgatott szemtanuk között van két pásztor, akik a katasztrófa közvetlen közelében tartózkodtak és akik tanúi voltak az egész légi drámának. Biligan és Filip pásztorok, akik még mindig szemmel láthatólag a megrendítő esemény hatása alatt állnak, úgy beszélik el az esetet, hogy amikor a repülőgép berregésére figyelmesek lettek és észrevették azt a láthatáron, egyszerre egy hatalmas dörmögést hallottak, majd a következő pillanatban lángokat láttak kicsapni a repülőgépből. A lángok pillanatok alatt elhatalmasodtak a repülőgépen és az így lángolva lefelé zuhant. Még annyit láttak, hogy egy ember kiugrik a repülőgépből és megdöbbenve figyelték, miként zuhan ez is a földre.

A szemtanuk kiáltozni kezdtek, többen oda-gyűltek, hamarosan értesítették a csendőrséget, ahonnan egyrészt további értesítéseket küldtek az illetékes hatóságokhoz, másrészt pedig a repülőgép romjainak őrzésére megfelelő karhatalmat rendeltek ki.

A falusiak úgy látták, hogy valami női ruhá-nemű akadt fenn egy fán, amely aztán pillanatok alatt elégett. Ebből azt következtették, hogy a szerencsétlenségnek egy női áldozata is volt. A

hivatalos vizsgálat megállapította, hogy női utasa nem volt a repülőgépnél.

MINT MEGSEBZETT MADAR ZUHANT LE

A gép egyike volt a legmodernebbeknek, a legnagyobb kényelemmel volt berendezve. A szem és fültanuk előadásából azt a következtetést vonták le eredetileg, hogy a három kiváló motorral felszerelt gép motorjai felmondták a szolgálatot, valamely hiba folytán felrobbantak és így történt a katasztrófa. A bizottság egyik tagja, kit a szovjet követség küldött ki, ezzel szemben rámutat arra, hogy a szerencsétlenség napján rendkívül borús volt az ég, hogy különösen ezen a vidéken zivatarok is voltak, tekintetbe véve továbbá azt, hogy a levegőben történt robbanás hangja és a többi körülmények, mint amilyen például a motoroknak eddigi kifogástalan működése semmiképpen sem igazolja a motorrobbanás feltevését. A szovjet-megbizott szerint sokkal valószínűbb az, hogy a felhős és zivataros napon a magasán repülő gépbe belesapott a villám és ez okozta a katasztrófát.

A feltevést alátámasztja a közelben munkálkodó gazdálkodó szemtanuk előadása is, akik

ugy adják elő a dolgot, hogy amikor a gép a felhők között repült, egyszerre dörgésszerű robajt hallottak, majd a következő pillanatban mint egy megsebzett madár, megingott a repülőgép és aztán keringve zuhant lefelé. Az igazi robbanás hangját csak azután hallották, hogy a gép a földre zuhant.

MEGÁLLAPITOTTÁK AZ UTASOK SZEMÉLYAZONOSSÁGÁT

A holttesteket egyelőre a helyszínen helyezték el, a valószínű bucsujáró közeli falvak közönsége virágokkal halmozta el azokat. A megsebesedett holttesteket Bucurestibe szállítják és ott adják át az illetékes hatóságoknak. Az áldozatok közül eddig a következők személyazonosságát állapították meg: Gurevics pilóta, Gruncsikov rádiótávírási, Kotov mechanikus, Verniguet francia utas, Makszimo Vicsics lovag, az olasz attasé.

A clujai hatóságok értesítést kaptak, hogy a szovjetek légügyi bizottsága bizottságot küldött Romániába, amelynek feladata a katasztrófa körülményeit tisztázni. A bizottság tagjai Clujról rögtön a katasztrófa esznhelyére utaztak, hogy ott lefolytassák a vizsgálatot.

Iosipescu commandor, a someşeni repülőter parancsnoka, Haifez Maurice, a csehszlovákiai repülő társaság képviselőjének kíséretében Bistritara érkezett, ahol Moldovan főigazgató, Cosma Traian csendőrszárnyparancsnok és Baldi rendőr-főnökkel együtt autón Herina községbe utaztak és onnan gyalog indultak el a katasztrófa színhelyére, hogy a maguk részéről is megejtessék a vizsgálatot.

A szovjet repülőgép katasztrófával kapcsolatosan az a gyanu merült fel, hogy a tragédiát — szabotázs okozta. A Gazeta című napilap szerint az óriásrepülő egyik utasa gyűjtötte fel a gépet. Ezt a szenzációs híradást azonban fenntartással közlik.

I. Kr.: AZ OROSZ TITOK

Egy Oroszországot megjárt mérnök szenzációs tapasztalatai az orosz élet költőnapjairól, álmairól és valóságairól. — A legpozitívabb és legérde-
sebb könyv, ami eddig a magyar irodalomban a Szovjetről megjelent

Ára 40 lei és 15 lei portó.

Kapható: könyvostállyunknál

Pénz

Írta: Dallos Sándor

Még akkor történt ez velem, mikor Angyal-róldón laktam, s hol volt ennivalóm, hol nem, egyetlen öltözet ruhám volt, amelyet a testemen hordtam és két pár cipőm. Egy pár vörös bakancs, amelyet még a nyáron vettem jobb napok idején, meg egy hazulról, az előbbi életemből maradt félcipőm, de ez semmitse ért már mert a bőre is szakadt volt és talpa is alig volt neki. Ezt már nem hordtam, csak emléknék tartogattam, emberi lábra télviz idején nem igen volt alkalmas.

Hát szóval ebben az időben történt.

November volt, locspocs, bitang tél, kőd, eső és csupa téli nyálka minden. A varjak a mezőkről mind begyűltek a városba, itt ültek a karmeliták templomának tetején s felszedték az utcákról még a széthulladékok is. Gyálázatosan indult a tél. Akkoriban tejen éltem, rájöttem, hogy a legolcsóbb táplálék a tej. Munka nem volt, hát másfél liter tejen és hatvan deka kenyéren éltem, naponként háromszor ettem és volt fűtőanyagom is, mert már nyár közepétől gyűjtöttem a forgácsot és az ágakat, mindent hazahordtam, amiről csak hinni lehetett, hogy megegy. Még szemem is volt, azt az utcán szedtem össze, gyarak, bérpaloták, szenespincek előtt, mint a varjak. Mindez ott állt a pince sarkában elkerítve és magásra feltornyozva; elláttam magam lehetőleg télire, mint a hócsőg. Alapjában nem volt semmi bajom, a tanyám olyan volt, mint valami vár s a megtakarított kis pénzből teje, kenyérre mintegy hónapig futotta.

Ur voltam hát, gondom semmi, mert egy hónap végtelen idő. Szépen takarítottam magamra, fűtőt nem kellett, foltoztam, énekeltem, figurákat rajzoltam a falakra, úgy éltem, mint egy ki-

rály. Esténként leültem a tűz mellé, neztem a parazsat és álmodoztam. Mit mondjak? Yachtom volt, autóm, pompás nőket gondoltam ki magamnak, világhírű énekes voltam, bankár fia, muzikánsz, ami tetszett. Válogathattam a rangban.

Egy este is így ültem a kályba előtt, melegegtem, elégedett voltam, a kalyhámokon kezdett zümögni a tej, este hat óra lehetett, mikor kopogtattak az ajtómon. Először gyengén, aztán erősebben. Valami ismerős, gondoltam, fölkeltem, fölmentem a lépcsőkön s a hatalmas kulccsal kinyitottam a vasajtót. Mert erős vasajtója volt a pincének.

Nem ismerős kopogtatott. A gyér lámpafényben egy kopott, borostás, bőrig ázott, vadidegen ember állt előttem s azt mondta:

— Nincs lakásom, senkit se ismerek, engedje meg, hogy itt teljsem az éjszakát. Nem kell ágy, megalszom a puszta földön, csak az esőből bekerülhessek.

Szép-n, alázatosan az esett emberek hangján kért. Nem is jutott eszembe, hogy ellenkezzem; nem is szoktam. Sokkal rosszabb körülmények között is befogadtam embereket, akiket sohase láttam s olyan nyugodtan aludtam át velük egy fedél alatt az éjszakát, mintha az édestestvéreim lettek volna. Hat azt mondtam:

— Tessék.

Fölrálltam, beengedtem és magunkra zártam az ajtót. De valami különös érzésem volt, mint máskor sohase. Egyszerre nyugtalanság támadt bennem s gyanakodva figyeltem az embert, akit befogadtam. Horihorgas alak volt, legalább száznyolcvan centiméter magas, sovány, de inas testű, nagyvállú, csontos kezű, a lábán racsavart zsákdarabok; sokkal erősebb lehetett, mint én. Ez, hogy így megmérjem a vendéget, erősebb-e nálam, sohase jutott eszembe. Szegény emberrel hamar tudtam s hamar tudok pajtáskodni, min-

den szegényembert, vandorembert mintha esz-tendők óta ismernék. De most nyugtalan lettem, izgá-tott, gyanakvo s egyszerre bántam, hogy befogad-tam ezt az embert. Az volt az érzésem, okvetlenül történni fog kettőnk között valami. Hamar tisztáztam magamban az érzésemet: félttem tőle. De mindjárt azt mondtam magamnak: nem szabad megmutatnod, hogy félsz.

Az ember lassú léptekkel ment át a helyisé-gen, lehorgaszította a fejét nem nézett se jobbra, se balra s nekem az volt az érzésem, hogy olyan, mint egy gyilkos. Lehet, tegnap megölt valakit s most menekül. Ezt gondoltam s nagyon kellemet-lenül éreztem magamat. De iparkodtam fölényes-nek látszani.

— Jól agyonázott, — mondtam. — Honnét jön?

— Ceglédre. — felelte. — Szobafestő vagyok, valami napszámot keresek, mert otthon munka nincs. Tegnap reggel indultam el.

Egyetlen szót se hittem el az egészből. Pon-tosan az ellenkező irányból jön, gondoltam, nem délről, észak felől s úgy lehet, szökött fegyenc-kar, hogy befogadtam.

Az ember megállt a kályhánál s visszafot-dult.

— Megengedi, hogy a tűz mellé üljek?

— Hogyne. — mondtam. — Természetes, hisz ceupa viz.

Nem az én székremlére ült, a másikat hozta el a suszterasztal mellől, amely az asztalt helyette-sítette, arra ült.

— Köszönöm. — mondta. — Nem hittem, hogy valaki is befogad. Maga az ötödik ember, akinél zörgetek. Mindenhonnan elzavartak.

— Nem jó ember — gondoltam. — Valami baj van vele. Milyen ostoba vagyok!

S mérlegettem magamban, hogyha meg-tamad, mit lesz legelőnyösebb cselekednem, mi lesz a legjobb kifogás. Azt határoztam, hogy a

Kegyvesztett lett Tuchacsevszkij három bírása

Orlov tengernagy és Krylenko népbiztos a vádlottak padján

Moszkvából jelentik: A kémpszichózis és a trockijista pánik tovább tart a Szovjetunióban. Sztalin emberei egyre több nevezetes szovjetpolitikust tartóztatnak le. A „Prager Tagblatt” értesülése szerint az elmúlt napokban a titkos rendőrség emberei agyonlőtték Petrowszki tábornokot, Ukrajna külügyi népbiztosát és Gregor Ivanovics Petrowszkit, a tábornok fiát, aki az ukrán végrehajtóbizottság elnöke volt. Ugyanakkor letartóztatták Krylenko volt igazságügyi népbiztosot, aki egy év előtt még a nagy trockijista pereknél mint közvádó szerepelt. Letartóztatták Orlov tengernagyot is, a flotta parancsnokát és helyettes hadügyi népbiztosot, aki még annak a bíróságnak volt tagja, amely Tuchacsevszkij felett ítélkezett. Mint ismeretes, Tuchacsevszkij helyett Orlov képviselte Szovjet-Oroszországot a londoni koronázási ünnepeken.

A letartóztatottak között van Viktorov tengernagy, a keletázsiai flotta parancsnoka, Kasirin tábornok, északi Kaukázus katonai parancsnoka, Poriszenko ezredes, a szovjet egyik legnépszerűbb katonája, az ukrán tankezred parancsnoka és Moszkvín, a komintern végrehajtó bizottságának tagja.

Hírek szerint Kominszki egészségügyi népbiztos is kegyvesztett lett. A hivatalos lap tegnapi közlése szerint Voldirerszet kinevezték egészségügyi népbiztosnak, azaz Kominszkit hangtalanul eltávolították a posztjáról. Az orosz közvélemény csak a kinevezésből tudta meg, hogy Kominszki nem egészségügyi népbiztos többé és eltűnt. Kominszki a negyedik népbiztos, akit három hónapon belül elmondítottak állásából. Társai Krylenko, Rosengolc és Jagoda, akik a trockijista pánik alatt ugyancsak elvesztették állásaikat.

A „Daily Telegraph” moszkvai értesülése szerint a Szovjet-Oroszországban történt rengeteg letartóztatás Maxim Gorgij leváltásának felnyitásával áll kapcsolatban. Maxim Gorgijhoz a szovjet vezetői mind bizalommal köze-

ledtek és elmondták aggodalmaikat, terveiket és hánataikat.

Maxim Gorkij a beszélgetésekről pontos jegyzeteket készített és az elégedetlenek vádjait és gyanúsításait felírta.

A jegyzetek most a GPU kezébe kerültek és így tudta meg Sztalin, hogy munkatársai közül ki nincs meglegedve uralmával.

Hír szerint az elmúlt napokban szabadon bocsátották Carola Néher, a volt német szí-

nésznőt, aki egy orosz mérnökhöz ment feleségül s Oroszországban élt. Carola Néher állítólag trockijista üzelmek miatt tartóztatták le néhány héttel ezelőtt.

Németország is válaszolt az amerikai világbéke-felhívásra

A német kormány elégedetlen a „Times” tudósítójával. Püspökök értekezlete Fuldában az egyház és állam közötti surlódások kiküszöbölésére

Berlinből jelentik: Hivatalos német helyen érthetetlenül fogadták azt a beszámoló jelentést, mely azt mondja, hogy Németország nem válaszolt volna az amerikai kormánytól a világbékéről és általános leszerelésről szóló felhívására. A német kormány igenis válaszolt, s ezt most hivatalos sajtóközlemény útján is tudtul adja a világnak. A német kormány azt válaszolta, hogy nagy érdeklődéssel fogadta Hull külügyminiszter felhívását. Együttal azt az álláspontot hangoztatta, hogy kétoldali kölesönös meggyezések rendszerével szomszédos államok békéje megvalósítható, s ezen a módon az egész világra kiterjedő béke is legtermészetesebb módon létrejöhet.

Berlinből jelentik: A német kormány felszólította a londoni „Times” vezetőségét, hogy cserélje ki berlini tudósítóját. Norman Eput olyan újságíróval, aki a konstruktív tudósítá-

sok elveivel inkább tisztában van.

Berlinből jelentik: Németország 27 püspöke és 4 bitorosa az idén augusztus 17-én tartja meg Fuldában hagyományos évi összejövetelét. Ezuttal a főpapi kar az állam és egyház közti konfliktusok kiküszöbölésére újabb kísérletet tesz, s erre nézve nagyfontosságú határozatokat fog kidolgozni. Ezeket a határozatokat aztán egy püspöki küldöttség fogja a kormánynak átnyújtani.

Ejtőernyős bemutató a párizsi világkiállításon

Párizsból jelentik: A világkiállítás keretében hétfőn avatták fel az ejtőernyős ugrás céljaira épített tornyot. Az ejtőernyők olyan biztonsági szerkezettel vannak ellátva, hogy már azonnal a kiugrás után kinyílnak. Tehát a „leugrás sport” állítólag teljesen veszélytelen. Az első leugrók között volt Pierre Cot légügyminiszter és még több más francia politikus. A közönség tapsaitól kísérvé a légügyminiszter még többször is lugrott a toronyból.

Tsu-Tsui, japán generális zsákmányolt lövedékek felett tart szemlét.

két kinyújtott ujjammal fogok nekitámadni a szemének.

De nem történt semmi. Az ember leült, terdére tette a könyökét, tenyerébe a fejét, nézett a kályhára és lassan gőzölgőni kezdett rajta a ruha.

— Jó meleg van — mondta.

— Igen.

Akkor egyezzerre sístergés hallatszott, az ember lekapta a kis vaskályháról a forró fazekat, letette a földre.

— Csaknem elfutott a tej.

El is futott, csak én nem vettem észre annyira el voltam az emberrel foglalkva.

— Most meglátta a tejet — gondoltam — s adni kell neki.

Sohase gondoltam máskor ilyet, természetes volt, hogy adtak, most sajnáltam, hogy osztani kell. De aztán valami érzés volt bennem, hogy megvesztegetem vele. Mire?

Két csuporba töltöttem, megfelezem a kenyereimnek, odavittettem neki barátságosra gyúrt arccal.

— Tessék. Igya meg. Jót tesz, átfázhatott s bizonyan éhes.

— Köszönöm — mondta. — Tegnap déli óta nem ettem.

Kifűta a csuprot, megette a kenyeret, aztán körülnevezett.

— Mennyi tüzelője van! Jól keres?

— Mentegélttem.

— Dehogyan. Mindezt a nyáron és az őszön át darabonként gyűjtöttem és egyáltalában nincs munkám. Hitelből élek meg amit előre kifizettem.

Lestem, elhiszi-e? Mert nem volt igaz, hazudtam neki. Igenis, volt tizenöt pengőm, ott volt a kályháshoz, csak nem akartam bevallani. Félttem. Egyszerre gyűlöltem ezt az embert, mintha ártott volna nekem. Minék fogadtam én ezt be? Lehet, hogy az éjjeli megöl és kirabol.

Mindentéle holmiva odaagyaztam neki a kályha mellé, egyik takaróm is odaadtam és a legszörnyűbb éjszakám volt az elkövetkező, amire csak emlékszem. Az idegen elfeküdt és nyomban elaludt. Hortyogott. De nem hittem neki. Máskor én is így aludtam, mint a tej, most nem tudtam lehűvni a szememet. Vártam, mikor mozdul meg, mikor kel fel csendesen és indul el felém. Ugrásra készen fektüdtem, hogy bármelyik pillanathban készen legyek, ha kell. Lestem. Vártam. Aggódtam. Gyűlölködtem. Sohasem történt velem ilyesmi. Egész éjszaka szememnyit nem hunytam le a szememet, összetört voltam, sápadt, ingerült. Minden lélekzetvételt tudtam, minden mozdulatát vigyáztam.

Nem történt semmi. Reggel nyolckor ébredt az idegen, fölkel, megtörölte az arcát s a kezét nyújtotta.

— Köszönöm. Nevem Bakonics Illés.

Én is bemutatkoztam s mikor indult, vad szem fozott el és utánakiáltottam:

— Megálljon, itt ez a bakancs, vigye el, máskor nincs cipője.

Odaadtam neki a bakancsot. Hálából adtam oda, világosan emlékszem, hálából, gyáva és pimasz hálából adtam oda, hogy nem gyilkolt meg az éjszaka. Később megbántam, mert ahogy kibújt az ajtón a lábát, már világosan láttam, hogy eszébe se jutott illetem. Egyszerűen aludni akart és fedél alá kerülni az eső elől. Csak egy szegény ember volt.

Megálltam a pince közepén és kinevettem magam. Nem volt bakancsom és odalett az éjszakám. És pimasz voltam és tizenöt pengő órán át hánfottam és gyanúsítottam magamban egy embert, aki úgy lehet, egy hónap múlva ugyanilyen nyomorult leszek. Mindezt a tizenöt pengő tette, a tüzelő, a tej és a biztonság, amelyben éltem, a pánik, amelynek következtében beleingattam magamat.

Érvényben marad a kötelező újjelnyomat rendszer

Az utóbbi időben teljes bizonytalanság uralkodott akörül, hogy az útlevélkérelmezői, illetve azok, akiknek büntetlenségi igazolványra van szükségük, az ügyészségről tartoznak-e újjelnyomatokat adni. Az újjelnyomat-rendszer már föléve kötelező, azonban hetekkel ezelőtt a ciuji ügyészségre, — az ottani sajtó híradása szerint — rendelkezés érkezett, amely megszüntette ezt a rendszert. Miután eleinte úgy látszott, hogy igazságügyi miniszteri körrendeletéről van szó, amely előbb-utóbb nagyvárosokba is megérkezik, a közönség egy része nem jelentkezett személyesen a bizonyítványért, amit viszont másutt továbbra is csak az újjelnyomat előzetes vétele után bocsátottak ki. A félreértéseket elkerülendő, az ügyészségek büntügyi nyilvántartója távbeszélő útján érintkezésbe léptek az igazságügyi minisztériummal, ahonnan azt a határozott választ kapták, hogy szó sincs az újjelnyomat-rendszer megszüntetéséről. Így tehát, mindazok, akik útlevélhez büntetlenségi igazolványt kérnek az ügyészségtől, csakis személyesen jelentkezzenek, mert

újjelnyomat nélkül nem adnak ki ilyen igazoló okmányt.

Ardealban ez az új rendszer, amely január elsején lépett érvénybe, egyáltalán nem volt és talán még ma sem rokonszenves a közönség előtt. Az általános vélemények szerint sérelmes, hogy

a tisztességes polgároktól éppúgy újjelnyomatot vesznek, mint a tovaljoktól, betörőktől és egyéb bűnözőktől.

Ez a megállapítás azonban nem helyt álló, mert eltekintve attól, hogy Amerikában és Európa egyes allamaiban már évek óta kitűnően bevált ez a rendszer, Romániában is sikerrel alkalmazták és ebből elsősorban a közönségnek van haszna. Az okirályságban, helyesebben Bucurestiben 1928 óta működik a büntügyi nyilvántartó. Az 1937. január elsején életbe lépett új büntető-törvény értelmében most folyik a decentralizálás. Így azután, ha olyan egyén jelentkezik büntetlenségi bizonyítványért, akit már egyszer az ország bármely bírósága elítélt, a büntügyi nyilvántartóban ez kiderül és az illetőtől az okmány kiszolgáltatását megtagadják. Hasonló a helyzet azokkal is, akik más helységekből kerülnek ide. Ezeknek újjelnyomatát megküldik a bucurestii központnak, vagy az illető lakóhelyén működő ügyészségi büntügyi nyilvántartónak és csak a válasz megérkezése után döntenek, hogy a bizonyítványt kiadják-e, vagy megtagadják. Csak az elmúlt napokban történt, hogy egy más városbeli egyén jelentkezett büntetlenségi igazolványért és amikor újjelnyomatot vettek tőle, méltatlankodva mondotta, hogy ez teljesen felesleges, mert még soha nem került összeütközésbe a törvénnyel. Három nap múlva azonban megjött a válasz, amelyből kiderült, hogy az illető több hónapot ült fogásában.

Ki törődik a gangespárti analfabétákkal?

Két hindu egyetemi hallgató beszél az indiai angol kultúrpolitikáról

Budapest, augusztus hó.

Csendes kis pesti penzió. A harmadik emeleten lakik az a két hindu egyetemi hallgató, akiket a *Federation Universitaire pour la S. D. N.* magyar tagozata több más társával együtt néhány nap óta Budapesten lát vendégül.

Kis barna asztal mellett ülünk a penzió halljában. A két hindu mélyen belesüpped a puha bőrszékekbe. Arról beszélünk, hogy milyen a hindu diákok helyzete a londoni egyetemen.

— Az angolok tapintatosak — kezd beszélni *Moham Chivda Saní*, az egyik olajbarna, égőszemű hindu joghallgató. — De azért gyakran érezzük, hogy mi hinduk, más-hová tartozunk. Hogy a mi igazi hazánk nem Anglia.

— Miért nem iratkoztak be valamelyik indiai egyetemre?

— Kilenc egyeteme van Indiának, egyik sem tökéletes. A brítok többet költenek a hadseregére, mint az indiai kultúrára. Indiában a közoktatásügy nem az állam kezében van és így lehetséges csak, hogy nálunk *Pendsabban* csak a lakosság öt százaléka járt iskolába. A többi írni-olvasni is alig tud.

— Mit tudnak Európában Indiáról? — szakítja félbe társát a másik egyetemi hallgató. — Fakirokról, maharadzsákról, keleti csodákról, vagyontérő kincsekről beszélnek, ha valaki Indiát említi. *Ki törődik a ganges-*

parti analfabétákkal?! Ki mer írni a nyomorról, az éhhalálról? A gazdagok megengedhetik maguknak, hogy a fiaikat angol egyetemekre küldik, aki szegény és tanulni akar, az otthon csak hiányos kiképzésben részesülhet.

— Milyen életpályát választ ma a hindu fiatalok?

Gyakran feltűnik fel ezt a kérdést az utóbbi hetekben a nálunk tartózkodó külföldieknek és mindannyiszor más-más választ kaptunk. Az Egyesült Államokban kereskedőnek készülő ifjúság nagy része, Irországból előszeretettel a jogi fakultásra iratkoznak be. Osztrák fiúk az orvosi, a franciák a legszívesebben a mérnöki pályát választják.

— Nálunk — mondja *Chivda Saní* és beszéd közben furesán nevet — *mindenki katona szeretne lenni.* Ez az egyetlen pálya, amelyből kényelmesen megélnék. Nagyon vigyáz a hadseregére a brit kormány.

A beszélgetés néhány percre megakad. Lassan szívja a két hindu a nehéz, édeskés illatú cigarettát. A kis szünet után újabb kérdést teszünk fel. Megkérjük a hindukat, amelyről az angol lapok is hallgatnak, vagy nagyon keveset írnak.

— Nem sokan tudják Európában, hogy *Gandhi* már nem olyan exponált helyen áll az indiai politikában, csupán a háttérben mozog. Helyébe tanítványai léptek, akiknek cselekedeteiben a politikában jártasok *Gandhi* kezét látják. *Soha Indiában nem kívánták jobban a függetlenséget, mint ma.* Gyakoriatok is a világlongások a különböző pártok között, vannak olyanok is, akik fegyverrel szeretnék a szabadságot kivívni, de a többség a békés utat választja. Az uralmon lévők a Congress-párthoz tartoznak. A párt tagjai kívánják legjobban India függetlenségét. Nemrégén alakult meg az első indiai minisztertanács, amely a Congress-párt tagjaiból tevődik össze.

A penzió személyzete vacsorához terít a szomszéd szobában. Sokat szeretnék még kérdezni a szimpatikus hindu fiatalemberektől, de megszólal a vacsorához hívó gong. fölkel a két hindu, asztalhoz ülnek és megkezdődik az Indiában szertartásszámba menő vacsora.

Vészes vihar a Csatornán és a london-délamerikai telefon

Mr Bruce Lockhart, a kiváló angol költő meséli el ezeket az angolokra jellemző kacagtató anekdotákat saját nemzetének furcsaságairól. Ilyen angol furcsaság az inzularizmus; az a felfogás, hogy a világ a brit szigetország körül forog. Hogy az inzularizmus ma is virágzik, arról Lockhart egy esőszeles reggelen győződött meg. Az újságírók akkor rakták ki polcaikra a *Times* frissen nyomott számát a lap élen a következő ökölnyi betűkkel szedett felírással:

— *Haíl and Storm in the Channel. Continent Isolated! (Vész és Vihar a Csatornán. A Kontinens Magáramaradt!)*

*

A másik anekdota a konzervatív angol emberről szól, aki nem rajong a modern találmányokért, de megtűri, s ha muszáj, használja őket. Példa rá a következő eset.

Nemrégiben telefonösszeköttetést létesítettek London és egy délamerikai állam fővárosa között. A délamerikai főváros nagy ünnepséggel készült a vonal megnyitására. Az első beszélgetésnek a délamerikai külügyminiszter és *Mr. Anthony Eden* között kellett program szerint lefolynia. Edennek azonban Genfben kellett utaznia, miért is helyettesítésével *Sir Robert Vansittari* bízta meg. *Sir Robert* már neki is ült a feladatnak, amikor váratlanul minisztertanácsba hívták. Mit csináljon? *Eppen egy idősebb konzervatív képviselő volt kéznél, azt nyomta le maga helyett a telefon elé a székre.*

Az illető úr nem volt szenvedélyes telefonáló, de nem tudta elhárítani a megtiszteltetést. Nem is lehetett, mert Dél-Amerika már jelentkezett. Mit is mondjon a délamerikaiaknak? Igen! Először megmagyarázza, hogy ő *Sir Robert*-et helyettesíti... *Sir Robert*... — kezdte. — *Sir Robert*... ismételte, de nem tudta folytatni, mert a világ másik végéről újabb beszéd, zavaros hangok és zörejek hallatszottak. Az angol úr még egy kísérletet tett: *Sir Robert*... De nem tudta már folytatni. Elhagyta a békétűrése; kiabálni kezdett: *Damn! Damn! I can't hear!*... *Damn! Damn!* És végül lacsapta a telefont.

(„*Damn!*”, a leggyakoribb angol káromkodás; szó szerinti atkozott-at jelent. *Magyar ember ilyenféleképpen izgult volna a helyében: Fene egye! Nem hallom! Fene egye!*)

Elmúlt három hét és a Délamerikai Herald megérkezett Londonba parádés tudósítással az első oldalon:

— *Ünnepiesen nyílt meg a london-délamerikai új telefonvonal. Kristálytisztá hangközvetítés az óceán másik feléről! Külügyminiszterünk negyedóra hosszat folytatott politikai tárgyalást Sir Robert Damn-Damn-nel, a nagybefolyású angol politikussal. (Szabad magyar fordításban: Fenehegyi úr ömeltóságával.)*

Most jelent meg!

HUZELLA ODÓN:

A REMEKMŰ HALÁLA

Katolikus művészitanuimányok. Gazdagon illusztrálva. Minerva kiadás, Cluj.

Ara: 60 lei.

Megrendelhető: könyvosztályunkban.

Hitszónokok, hitoktatók számára időszerű életből vett elbeszélések gyűjteménye:

Oberhammer:

Példák az életből

című könyve.

Ara 205 lei és 15 lei portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 lel.
Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Csúji szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Csúj, Piata Unirii 13.

Szövegeket nem örlünk meg és nem adunk vissza.
Csak a válaszolyók magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugati szél, több helyen záporosó, zivatar, az ország nyugati felében még további meleg idő várható.

Várják Maniut Szovatara. Bucurestiből jelentik: Leucutia ma Szovatara érkezett, hogy előkészítse Maniu odaérkezését. Megérkeztek már Maniu más hívei is. Valószínű, hogy több olyan politikai tanácskozással kerül sor, amelyek hivatalosan lesznek elősegítve a politikai helyzet tisztázásáért. Policarp amerikai román püspök ideérkezett gyógykurára. Valószínű, hogy több okmányügyi egyházi méltóság is Szovatara jön a napokban. Niculescu blaji metropolita tegnap meglátogatta a püspököt.

AZ ASTRA KAPTA MEG A MAGYAR, OSZTRÁK ÉS NÉMET LAPOK TERJESZTÉSÉNEK KONCESSZIÓJÁT. Bucurestiből jelentik: A Viitorul írja, hogy minisztertanácsi napló útján az ardeali Astrának koncesszionálták a németországi, ausztriai és magyarországi lapok és folyóiratok terjesztését. A koncesszió 25 évre szól.

Bürger Albert halála. Tagu-Mures. Saját tud. Vasárnap délután meghalt Boroskrakkói Bürger Albert tg.-muresi gyáros, 76 éves korában. Halálával súlyos veszteség érte országrezümünk kereskedelmi és ipari életét. Bürger Albert tagja volt 1889 óta a városi törvényhatósági bizottságnak, a főhatalom átvétele után, a választott városi tanácsnak is. Tizenkét éven át elnöke volt a tg.-muresi kereskedelmi és iparkamarának, öt évig a főhatalom átvétele után is. A székesfehérvári ipari akcióban vezető szerepet vitt. Az Ugirnak alelnöke s 1927-ben szenátor is volt. Nagyképességű, sokoldalú üzleti érzékkel megáldott, igazságszerető, szorgalmas vállalkozó és kereskedelmi életben. Szorgalmával példamutató eredményeket ért el vállalatánál. Temetése kedden délelőtt ment végbe, a város polgárságának nagy részvételével.

Husz súlyos sebesültje van egy németországi hidbeomlásnak. Berlinből jelentik: Több mint 20 személy sebesült meg Gernsbachban egy hidbeomlás alkalmával. Hatalmas tömeg nézte az esti tűzijátékokat és annak egy része tartózkodott a beomlott hidon. Hat ember állapotja súlyos.

Csak szeptemberben döntenek a cukorárak felemelése ügyében. Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb kartellbizottság, amelynek javaslatától függ jórésben a cukorárak felemelése, július 30-án tartott legutóbbi értekezletén két szakbizottságot delegált a kérdés tanulmányozására. Az egyik bizottság a cukorrépa árának, a másik a cukor árának felemelése kérdésével foglalkozik. A kiküldött albizottságok csak szeptember hó folyamán terjesztik elő javaslatukat a kartellbizottságnak, amelynek legfőbb tagja az ugusztus hónapot nyári szabadságával tölti. Így tehát szeptember vége előtt aligha kerül sor a cukorárkérdés eldöntésére.

* **Internátusi felvétel.** A braşovi római katolikus főgimnázium internátusa a jövő 1937-38. iskolai évre tanulókat elfogad. Fővilágosítással szolgál az internátus felügyelője: Braşov, Liceul rom. cat.

* **Az ezüst tisztításához megveszi Ön a legfinomabb tisztító pasztát.** Igaza van, hogy a legfinomabb és legjobb tisztítószer veszi, hogy az ezüst tiszta és ragyogó legyen, de legkisebb karcosítás ne maradjon rajta. Az ezüst értékes, de még értékesebbek a fogai. Ezek is ragyogjanak csodálatos zománcakkal, mint a legszebb elefántcsont. Fogai számára is válassza a legalkalmasabb fogpépet: azt, amely alaposan tisztít, anélkül, hogy megtámadná a fog zománcát. **AZ ODOL** fogpép a legfinomabb porpép alakban. Önnek az ilyen fogpép felel meg azoknak a követelményeknek, amelyet egy ideális fogtisztító szerrel megkövetelhetünk. Az ODOL fogpép azonban üdítően és élénkítően hat.

Üldözik a trockijista diákokat Oroszországban Moszkvából jelentik: Szibériából érkezett lapjelentések szerint a GPU, ott újabb tömeges letartóztatásokat fogantatosított. Letartóztatásba került több ifjú kommunista vezetője tag, akiket trockijista bűncselekményekkel vádolnak. A letartóztatottak között van a nyugatszibériai diákcsoport vezetője és a nyugatszibériai sajtóosztály vezetője is.

Zavarok egy betegségyógyászati rendelet következtében. Targu-Mures. Saját tud. A társadalombiztosító intézet tg.-muresi fiókja értesítette feltétlenül bejegyzett tagjait, hogy a vonatkozó törvény módosítása következtében többé nem lehetnek tagjai a betegségyógyászati rendelet. Az intézkedés többeket súlyosan érintett, mert a betegségyógyászati rendelettel minden ellenvetés nélkül elfogadta. A kizárt tagok közül Mészáros Dénes magántisztviselő fellebbezést jelentett be a biztosító mellett működő bírósághoz, s a vonatkozó törvény 42. szakasza szerint kérte a minden tagot megillető jogokat, annál is inkább, mert a törvényben előírt 65 éves korhatár előtt 3 hónappal zárták ki, amikor minden további díjfizetés nélkül lett volna teljes joga tagja a betegségyógyászati rendelet. Az első fórum elutasította Mészáros Dénest, de Bucurestiben kedvezően döntöttek ügyében, amennyiben kimondták, hogy a betegségyógyászati köteles visszafizetni az évek során befizetett betegségyógyászati díjakat, ha valakit tagjai közül kizár.

NEM EGÉSZEN NÉGY NAP ALATT JUTOTT EL A „NORMANDIE” AMERIKÁBÓL EURÓPÁBA. Párizsból jelentik: A „Normandie” óceánjáró augusztus 4-én elindult New Yorkból la Havreba. A 2936 mérföld távolságot a hajó 94 óra 7 perc alatt tette meg, tehát 31 csomónyi átlagos sebességet ért el, megdöntve saját rekordját.

Ártalmatlanná tették a fegyverházból kiszökött banditát. Tg.-Mures. Saját tud. Jelentették annak idején, hogy az atudj fegyverházból megszökött Simó Zsiga és négy fegyvertársa. Simó 15 évi börtönbüntetését töltötte, amit Leordeni mures megyei községben elkövetett gyilkosságért kapott. Szökése után szülőfalujá határában bujkált, ahonnan egyik napon bement a faluba és a községi bírót is meglátogatta, amikor azt kérte a községi bírótól, hogy állítson ki a részére egy hatósági bizonyítványt, amelyben azt bizonyítsa az előjárás, hogy ő részt vett a világháborúban és mozgósítva volt, hogy e bizonyítvány alapján kérhesse az amnesztia rendelet alapján büntetésének a mérséklését. A községi bíró megígérte a bizonyítvány kiállítását, amit Simó Zsiga a község határában egy szénaboglya teteljen várt és vett volna át. A községi bíró nyomban értesítette a veszedelmes ember rejtekhelye felől a csendőrséget s a három oldalról bekerített gyilkost sikerült is a csendőrségnek elfogni a szénaboglyában, amint a bíró által hozandó hatósági bizonyítványra várakozott. Simó Zsiga meg sem próbálta a menekülést, amikor látta, hogy az ugvis hiábavaló. A csendőrség megbilincselte és nyomban a tg.-muresi ügyészségi fozházba szállította a veszedelmes gonosztevőt, aki heteken át rettegésben tartotta négy községi lakosát s aki miatt e négy községi lakossága külön éjjeli őrséget szervezett, hogy megakadályozza Simon Zsiga gyújtogatásait, amit boszúból különböző haragosainak kiállításba helyezett az elvetemült gonosztevőt.

Üzlet és politika...

*

Olaszország mellett Ausztria lett ezen a nyáron az idegenforgalom favoritja. A szorongatott és száraz is elparentált Ausztria idegenforgalma Bécsben 22 százalékkal, Tirolban, Salzburgban, Karinthiában és Vorarlbergben 11 százalékkal emelkedett a múlt évihez viszonyítva. Schuschnigg kancellár, aki St. Gilgenben tölti a nyarat és kétszer is bejárta autón a hegyvidéket, megelégedéssel állapíthatja meg, hogy az osztrák nemzeti szocialisták túlnyomó többsége nyáron a vendéglátóiparból él és nem a politikából. A megennyhült közhangulat ékes bizonyossága az a csinos tábla, amely úgyszólván kivétel nélkül minden hegyvidéki étteremben és „Bierstüberli”-ben látható, a következő bölcs felirattal:

Trink Dich voll
und ess Dich dick,
doch spreche
nicht von Politik!

Ami magyarul annyit jelent: *iszogj magad telven és ne politizálj!*

Bridzs

Ejnye, mondtam magamban tegnap este, ejnye még sincsen ez jól. Elvégre filozófiai doktor, vagy nadrágos állampolgár, átlagos intelligenciád folytán felsőbbosztályba léphetsz és — nem tudsz bridzsezni... Tegnap is Draufgengeréknél... alig hogy bekaptuk a mandarint, már is rohantak az urak és hölgyek bridzsezni és én ott maradtam az öreg Vihonyicánéval édes kettesben a feketénél. Még jó, hogy a hölgy nem olyan süket, mint amilyen vak és így csak eltársaloghatunk valahogy. Viszont ha vesszük, hát miért is tudják kártyázni? Nemde bár minden kétpolgáris rövidáruségéd kitűnően bridzsezik és ismernek hölgyeket, akik nem tudják, hogy hol van Albánia, ellenben nekik van bridzsből. Bizonyos, hogy ha figyelnek, hát én is tudnék, de hát nem figyelek. Nem pedig azért, mert nincs értelme. Mi az, hogy káró? Miért káró vagy pikk egy darab papundeke és ha már pikk, hát miért fontos az? Egyáltalán mi a kártyázás? Ugyebár, hölgyek és urak leülnek egy kis asztalhoz és színes, képes papírokat cseberelnek, miközben azt mondják, hogy szlemm, meg hogy észak indul, meg hogy Gárdos, maga barom, mit hív ász, amikor a Szenté, mit tudom én, piatnikkal indult? Aztán ha már megvan az a szlemm vagy az a pikász vagy tuletroa vagy micsoda? Hát akkor már jobb? Akkor már boldog lehet Gárdos vagy Rogyákovicsné?

Hát tetszik látni, ezért nem tudok én bridzsezni. Nincs, aki megmagyarázza, hogy jobb lesz-e akkor nekem, ha nálam van a kördáma? Vagy mi van ott az élvezet és szórakozás, ha bridzs közben Rogyákné úgy rug lábcsáron, hogy leesik a zoknim és mindezt azért, mert nem hívtam bubot? És aztán? Tegyük föl, hogy hívtam volna bubot? Akkor meg a Gárdos figyelmeztet jobbvésén, hogy miért nem mondtam be a hogyishívjakot.

Nem kérem. Én élni akarok. Engem ne rugjon senki oldalba és hanyatl és ne akarja senki bebeszélni, hogy no most én szórakozok. Különbösen is. Merem állítani, hogy a bridzsezők fele csak azért bridzsel, mert a Szenténé is bridzsel és mit beszéljen az ember egész este arról, hogy drága a borjúhus, meg, hogy mi lesz a gyarmatokkal, meg láttad-e már a Zeimedliné új csin-csilláját. Mindezt félóra alatt meg lehet beszélni és aztán micsoda áldás az a jó bridzs, hogy nem kell beszélni, csak kis papundekeket cseberelni és néha rugni, de lehet azt is mondani, hogy idióta.

Főleg azon röhögők, hogy látom, amikor a játékosok mindenfelét felírják, számolnak, szoroznak, kivonnak és gyököt vonnak a végén és azt mondják egymásnak, hogy örület kérlek, nálam volt a káróbubiból négy, aztán az összes pikász, tőkász, makász és kuóni pásztor és ha ez az ön- és közveszélyes Lemberger nem hív tők-mak-kör-miegyémet, hát kérlek megvón a nagy piatnikom öt kártyából. Lemberger maga egy bárgyu, hogy más ne mondják és máskor üljön le otthon a vicinével bridzsezni és ne velem. Mint láthatjuk, a bridzs érdekes szellemi torna, csak legyen, aki szereti, ha a tornaóra végén megrugják a térdkalácsát és beprotezsálják a szellemileg elmaradt gyermekek intézetének zárt osztályába, azon a címen, hogy nem tudta fejben tartani, hogy egy órával ezelőtt mit hívtott a Csutkáné. (F.)

Pályázati hirdetés. A ditraui egyháztanács pályázatot hirdet a nagytemplomban felállítandó kettő darab mellékoltár elkészítésére. Feltételek: 1. A mellékoltárok stílusa, pontosan a főoltár stílusában (neo-gótika) oldandó meg. 2. Felépítmény faragott tölgyfa, az oltarasztal: márvány. 3. Méretek: szélesség 3 m. Magassága: 5,60 m. Mélysége: 1,20 m. 4. Mindenben a főoltár irányadó, de a felépítményben csak egy márványszobor nyer elhelyezést. 5. A pályázat határideje: szeptember 15. amikorra a tervrajzok és költségvetés a plébánia hivatalhoz benyújtandók. 6. Minden felvilágosítást megad az Egyháztanács.

* Gyomorsavas szellemi munkásoknál, eldugult neurastheniás egyéneknek és aranyeres betegeskedő embereknél reggelenként felkeléskor egy-egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűviz igen jótékony hatást szokott kifejteni. Az orvosok ajánlják.

Zürichi zárlat. Párizs 16.34 fél, London 21.71, Newyork 435 fél, Brüsszel 73.30, Milánó 22.92 fél, Amszterdam 240.07 fél, Berlin 175.20, Bécs — schilling 81.35, Prága 15.18, Varsó 82.70, Belgrád 10, Bucuresti 325.

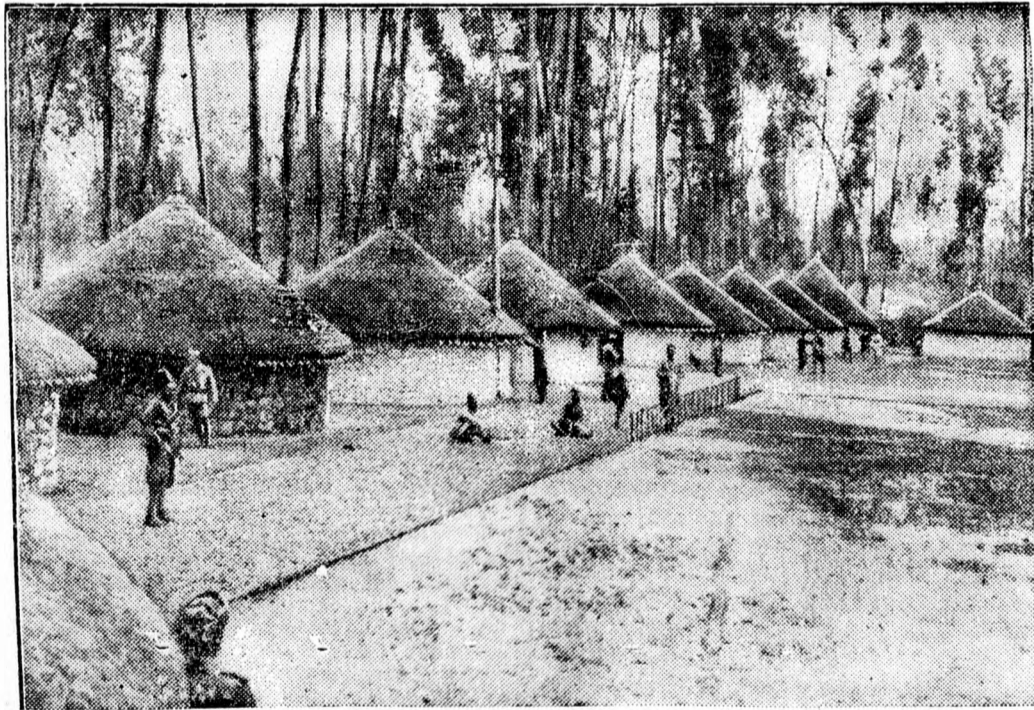
A JOGTUDOMÁNY TISZTELETBELI DOKTORÁVÁ AVATTÁK JORGA PROFESSZORT. Bucuresti. Saját tud. A fővárosi egyetem jogi fakultása Antonescu dékán elnökletével teljes ülést tartott, amelyen Jorga Miklós professzort „a román nemzet presztízisének külföldön való megvédéséért” tiszteletbeli doktorrá avatták.

Ujabb bombamerénylet tartja izgalomban a lengyel fővárost. Varsóból jelentik: Vasárnap este újabb meghiusult bomba-meénylet keltett izgalmat a lengyel fővárosban. A Visztula partján Kotz ezredes vidéki villájának közelében bombát találtak, amelyik szerencsére nem robbant fel. A rendőrség véleménye szerint ez még az első bombamerénylet alkalmával került a villa közelébe.

HATALMAS LÉGITÁMADÁS ÉS LÉGELHÁRÍTÓ GYAKORLATOK LONDON FÜLÖTT. Londonból jelentik: Kedre virradó éjjel hatalmas légitámadás és légelhárító gyakorlatokat tartottak az angol fővárosban. Egymásután ötven képletes légitámadást hajtottak végre London hadászati fontos pontjai ellen s a gyakorlatok csak kedd reggel 9 órakor fejeződtek be. A főváros elleni támadás nagyrészt sikerült elhárítani, mindössze nyolc esetben tudtak a támadó repülőgépek áttörni a légvédelmi ütegeken.

PUSZTÍTÓ VIHAR ÉS FELHŐSZAKADÁS AZ ÓKIRÁLYSÁGBAN. Bucuresti. Saját tud. Botosan megyében hétfőn délután itéletidő pusztított. A hatalmas esőzés következtében a víz elöntötte a házakat és az árvíz istállókat, házakat rombolt össze és állatokat sodort magával. Mahaleseni községben két ember vízbe fullt.

Röntgensugár az ipari kémek ellen. Londonból jelentik: Manapság, amikor már olyan kicsiny fényképezőgépek vanna, hogy alig észre vehetők (nem nagyobbak, mint egy gomb, vagy egy nyakkendő), nagyon nehéz az ipari kémeket fölismereni és leleplezni. Ezek a parányi készülékek könnyen elrejtethetők, sőt újabban a szemüveg szarába beépített fényképezőgépet is készítettek. Egy-egy gyár látogatása alkalmával sok parányi fölvételt lehet készíteni, ami olyan erős ultra-negatív anyaggal van bevonva, hogy könnyen elbírja a sokszoros nagyításokat is. Eddig ugyiszó, an szabadon garázdálkodtak ezek az orvfényképezők, de most aztán jó ötlettel segítettek az érdekelt felek a bajon. Ugyanis titokban minden látogatót, mielőtt az üzemet elhagyná, Röntgen-sugárral világítanak meg, ami a fémeiken is keresztülhatol s a felvételeket tönkreteszti anélkül, hogy a látogatónak tudomása lenna róla.

Modern utcákat építenek az olaszok Abessziniában.

Az olaszok már teljesen berendezkedtek Abessziniában. Modern utcákat, utakat építenek és az egyes, utépitést végző katonai osztagok a bennszülöttekhez hasonló házakban laknak. Képünk egy abessziniái városkáról készült, ahol már széles, új út vonul el.

Szerencsés gépkocsi-baleset. Bécsből jelentik: A Brenner-hágón hétfőn egy társasgépkocsi az ut széléről leborult. A gépkocsi szerencsére egy mezőre esett és a bennülő huszonhárom utas közül csak egy asszony sebesült meg.

ELSÜLLYEDT EGY HAJÓ — SZÁZHUSZAN A TENGEBE FULTAK. Newyorkból jelentik: A kalábriai öbölben elsüllyedt egy venezuelai munkásszállító hajó. 160 utasa közül csak negyvenen menekültek meg. A venezuelai munkás szakszervezet háromnapos gyászt rendelt el és a venezuelai rádió is három napra beszüntette a szórakoztató műsor közlését.

CSÖKKENT A TENGERRAJÓZÁSI SZEMÉLYFORGALOM A ZSIDÓ—ARAB KONFLIKTUS KÖVETKEZTÉBEN. Bucuresti. Saját tud. A palesztinai zsidó—arab konfliktus folytán keletkezett közlekedési bizonytalanság erősen érezteti hatását a román tengerhajózási társaság forgalmában is. Ennek a társaságnak hajói Constanța és Haifa közötti utasszállítással foglalkoznak, de az utóbbi időben a forgalom erősen mecsökkent.

* Pályázati hirdetés. Az oradeai római katolikus egyházközség pályázatot hirdet egy elemi iskolai férfi tanítói állásra. A román nyelvet szóban és írásban tökéletesen bíró, katonai szolgálatot már teljesített, megfelelő, több éves gyakorlattal rendelkező fitanító pályázhatik. Javadalmazása az egyházközség által megállapított fizetési táblázat szerint. Pályázati határidő 1937. évi augusztus 25. A kéllőleg felszerelt kérvények az egyházközség elnökségéhez (dr Lestyán Endre, Oradea, B. Bucurestilor 3.) terjesztendők be. Az állás szeptember 25-én foglalandó el.

Uj korszak a felhőkarcolóépítés történetében. Rómából jelentik: Genovában a napokban zajlott le a város központi negyedében épülő 24 emeletes palota tetőfedési ünnepe. A palota alkalmasint Európa legmagasabb lakóháza lesz és új korszakot jelent a felhőkarcolóépítés történetében, mert míg az amerikai felhőkarcolók vasváz építmények, addig a 95 méter magas palota teljesen vasbetonból készült. Építéséhez 32.000 mázsa betont használtak fel; 120 lakás, 50 iroda és 40 üzlethelyiség lesz benne. Az óriási méretű bérpalota egy év múlva készül el és körülbelül ezer ember lakhatik majd benne.

A Képes Krónika kettős, új száma művészi kiállításban, igen gazdag tartalommal jelent meg. Tartalmából kiemeljük: Gáspár Jenő: Nyári krónika. Havas István: A tanácsosné, Gyökössy Endre: Prohászka Ottokár (vers), dr Biró Béla: Itália, ahogy nincs a Baedekerben. Kovács Dénes: Az agglagény álmai. Györfi Irma: Tavasz Tavasz (vers). Kánya Teca: Görbe tükör. Lenárt Ilona: Az elrontott ebéd. Galambos Ferenc: Hét-köznapok (vers). Szentgyörgyi Elvira: Uray és Aghy. Legény Elemér: Pesti galambtörténet. Hunyady István: Téli álomból kilépek (vers). Saad Béa: Mit szól hozzá? Mihály László regényének folytatása: Huray István: Ényém leszel (vers). László Endre: Janika sir. Gyöngyösi Ferenc: Lázár feltámadása (vers) és a népszerű rovatok. A Képes Krónika megrendelhető kiadóhivatalunk utján is, előfizetési ára: egy évre 350, félévre 180, negyedévre 100 lei.

Sallak Pál útja a gyalupadtól a mikrofonig

*

Csütörtökön délután új tenoristát avat a budapesti rádió. Az új tenorista neve Sallak Pál, akire mi nem minden ok nélkül vagyunk büszkék. Sallak Oradeáról került fel a magyar fővárosba ezeltől néhány héttel és ott minden különösebb pártfogás nélkül, csupán énektehetségével érdemelte ki, hogy azonnal helyet kapott a stúdió műsorában.

A mód, ahogyan ez a fiatal tenorista elindult, már magában is regényes és jellegzetesen mai karrier kezdete volt. Dr Medvigy Ferenc oradeai gyógyszerész két évvel ezeltől Stána de Vale gyönyörű fenyesői közt nyaralt. Egy napon, amikor együtt sétált társaságával, messzeszárnyaló, tisztacsengű férfiúkra lett figyelmes. A dallamok oly erővel, olyan üdén szálltak, mintha valami nagy énekes tévedt volna a havasok közé rejtett kis fürdőhelyre, vagy pedig valahonnan rádió röpitette volna ide az üdítő dallamokat.

A gyógyszerész és társasága kutatni kezdte a hang eredetét és egyik épülő villánál, égbanyuló fenyesek között rátalált a fiatal énekesre: Sallak Pálra. Pelyhesállu legényt láttak maguk előtt, aki nekigyürkőzve, munkakötényben deszkát gyalult. A szívet megragadó ének munkája közben csendült fel a fiatal asztaloslegény ajkáról; öntudatlanul, nem is ismerve saját énektehetségét, könnyedén és ösztönösen dalolt, hogy megkönnyítse maga számára a munkát. A társaság elámult és tisztában volt vele, hogy az egyszerű fiatalember olyan Istenadta kincset hordoz magában, amelyet bűn volna kiaknázatlanul hagyni.

A minden igaz és jó ügy iránt lelkesedő dr Medvigy Ferenc vette ettől a perctől kezdve kezébe Sallak Pál sorsának irányítását. A szép hangú asztaloslegény a gyógyszerész közbenjárására rövidesen bekerült a városba, ahol Patzkó Aladárné régi és nagynevű énekesiskolájában kezdte meg tanulmányait. A jószívű ének- és zenetanárnok teljesen önzetlenül vette pártfogásába Sallak Pált és egy éven át csiszolta szeretettel és művészi hozzáértéssel az értékes tenorhangot. Ahogy a hónapok multak, úgy tökéletesedett a fiatal énekes hangja is. Egy év múlva már szakkörök is meglepetéssel hallgatták Sallak Pál énekét, aki kulturális estélyeken szerepelt egyszer s mászor, mindig kitörő és általános siker mellett. A siker azonban egy pillanatra elszedítette Sallak fejét, aki komoly tanulmányainak folytatása helyett sürgősen pénzre akart keresni istenadta tehetségével. Jószívű támogatóinak akarata ellenére egyszer csak egy bárban tűnik fel, ahol esténként száz leírt chansonokat és tangókat énekel. Már-már úgy volt, hogy Sallak Pál csak az éjszakai élet számára válik értékke, amikor pártfogóinak sikerült meggyőzniük őt arról, hogy helytelen utat követ. Ujabb támogatás, újabb összefogás a fiatal énekes érdekében. Pártfogói azt akarták, hogy Budapestre kerüljön föl, hogy hangját tovább képezhesse. Pénz azonban nincs a költségekre...

Es akkor dr Medvigy Ferenc megint munkába lép... Fáradhatatlan szeretettel megrendezi Sallak Pál első nagyobb szabású hangversenyét, amely egyik tavaszi estén az oradeai Magyar Házban folyik le zsufolt nézőtér előtt. A hangverseny anyagiakban is hoz annyit az erkölcsi sikeren kívül, hogy Sallak elindulhat Budapestre.

A többi már tudjuk. Egyelőre beérkezett a magyar rádióhoz. Csütörtök délután 3 órakor, mikrofon elé áll Sallak Pál és az egykori asztaloslegény énekét világgá röpití a rádió.

Ezt az első jelentős sikert örömmel könyveljük el. Biztató, hogy a nép egyszerű soraiból újra született valaki, aki szorgalommal és kitartással a magyar kultúra dícsőségére válhatik. Sallaknak pedig azt üzenjük, hogy a rádiószereplés még nem minden. Mi, akik ismerjük őt, többet várunk tőle és azt szeretnénk hinni, hogy ezekben a várakozásainkban ne is csalódjunk.

Kedvezményes I. osztályú fürdőjegyek az Episcopesti fürdőbe, kiadóhivatalunkban kaphatók

BEKULDOTT HIREK

Első bucsunap Lunca Bradulin. Tg.-Mures-ről jelentik: A muresvölgynek a gyönyörű fekvésű gyártelepén lélekemelő ünnep volt augusztus 8-án. A különböző országokból és vidékekről ideszakadt katolikus hívek kis kápolnát építettek maguknak már évekkel ezelőt, ahová havonként bár kétszer, örömmel siettek szentmisére, szentbeszédre közös imádságra. A lelkeknek eme találkozója áldáshozó volt e kies völgyre, mert az egyeztető kápolnából égi kegyelem szállt a gyártelepre, vezetőkre és munkásokra egyaránt. A saját erépükből művészi ízléssel, kézi faragással és kidolgozással készítették az új oltárt. Ezzel az áldozatos szellemmel építették a múlt évben újjá kápolnájukat. Most volt az első bucsuja, melyet Kópeczy János plébános, a legnagyobb körültekintéssel szervezett meg. Tekintettel a vegyes ajku hívekre, reggel 9 órakor asszisztenciás szentmisét celebrált dr. Macalik Győző teológiai tanár, pápai kamarás, német szentbeszéd latin miseénekekkel, 11 órakor mondott ünnepi szentmisét György Gábor nagykasznai plébános, Márton Béla toplitai plébános és Engli Ferenc páriista tehologus segédletével. Szentmise alatt a most szervezett vegyeskar énekelt gyönyörűen. Szász Dezső szovátai tanító vezetése mellett. Szentmise után a tartalmas ünnepi beszédet szintén György Gábor plébános tartotta. Ezután jól rendezett bankett következett, amelyen helyi urilányok szolgáltak fel. Délután népünnepély mulattatta a közönséget, amelynek keretében ismételt szerepelt a helyi dalárta szebb és szebb dalokat énekelve. Litánia után a környékbeli hívek zászlóik alatt szépen megtanult Maria-enekeket zengve, hazavonultak.

NAGY TEMPLOMI HANGVERSENY VOLT DITRAU KÖZSEGBEN. Mercurea-Ciuc. Saját tud. A ditraui hatalmas, kéttornyú templomban második mellékoltár felállításán buzgólkodnak a hívek. Ennek költségei előteremtésére dr. Lőrincz József plébános és a Kát. Népszövetség rendezésében kitűnően sikerült templomi hangversenyt rendeztek vasárnap délután. A hangversenyen közreműködtek Lőrincz Zsuzsika zeneakadémiai növendék és László Béla, valamint szerepelt a vegyeskar is László István karnagy vezetésével. Különösen Lőrincz Zsuzsika kristálytisza, csengő hangja és László Béla mesteri orgonajátéka aratott nagy sikert, de a vegyeskarnak a „Nabucco” operából előadott imája is mély hatást keltejt. A hangversenyen szentbeszéd is hangzott el, melyet P. Lukács Mansvét ferences missziós atya mondott a töle megszokott lélekbemarkoló lendülettel és hatással.

Aranyjubiläum az aranyvidéken. A múlt évben restaurált és ujjonnan kifestett bradi rómkath. templom, vasárnap ünnepelte fennállásának és megszentelésének ötvenéves aranyjubiläumát. Már a kora reggeli órákban megindul a bányászok zarándoklata a nagy lelkifürdőhöz, a szent gyónáshoz. Közéledik az ünnepélyes istentisztelet ideje. Felvonulnak az egyes vallások lelkeszei, a hatóságok és küldöttségek. A templom és az előtte elhúzódó fenyves térség zsúfolásig megtelik. A jubileumi misét Kacsó László főesperes celebrálja, Tóth Kálmán esperes, P. Révay Kelemen minorita házfőnök, P. György Jakab Bernardin ferencendi házfőnök, dr. Biba Károly igazgató és P. Sponberger Elemér segédlete mellett. Evangélium után P. Sponberger mondta az ünnepi beszédet a templom áldásos működéséről. Dr. Biba igazgató német nyelven a templomot, mint az imádság házáát tárja elénk és szol az ima erejéről. Tóth Kálmán esperes ismerteti a templom keletkezésének történetét, melyet már az 1881. évben kezdtek építeni, de anyagi nehézségek miatt csak az 1887. évben készült el és megszentelt falai közt ugyanezen év szent Anna napján zengett föl az első Gloria. Felolvassa Vorbuchner segéd-püspöknek a jubiléó egyházközséghez intézett leiratát. A főpásztor megnyugvással veszi tudomásul, hogy a hívek igaz meggyőződésével értékelik és megbecsülik a templomot és mindazt a lelki jót, amely onnan ered. Szeretettel küldi áldását az egyházközség minden hívére. Müller főesperes hivatalos levelében közli, hogy gátító körülményei miatt nem jelenhet meg, de együttérez az ünnepelőkkel. Az üdvözlő iratok felolvasása után az esperes-plébános bejelenti, hogy a főpásztori áldásért és kegyes megemlékezésért a papság és a hívek hódolatteljes köszönetét tolmácsolni fogja. Köszönetet mond Kacsó László főesperesnek és a megjelent papságnak. Hála illeti az oltáregylet elnöknőjét özv. Nagy Györgynét és az oltáregylet több tagját, Kiss István egyházközség elnökét és a templomi dalárdát értékes közreműködésükért. Nagy sikert aratott dr. Petren-Kiss Lenke „Pieta signora” énekszóloja, Lager Alajosné és Schiffler Arnoldné jubileumi énekduettje és Dutkon Tantum ergoja. Este zenés multság volt, melyen Brad és vidékének egybegyűlt közönsége a legjobb hangulatban találkozott össze.

Aranybányát és acélöntödét avatott a kormány

Pop Valer dr a nacionalizálásról beszélt. — Évi háromszáz kiló arany a Deva melletti bánya termése

Hunedoara-ról jelentik: Most avatták fel az itteni állami vasbányák mellett létesített acélöntöde és lemezkesztő üzem új épületeit, egyben az acélöntöde most készülő nagy műhelyének alapkövét helyezték el. A felavatási ünnepségre lejött Pop Valer kereskedelmi és ipari miniszter, Eugeniu Cerchez, a RIMMA vezérigazgatója. Az ünnepségek egyrésze a Devától 24 kilométerre lévő Sacarambi aranybányánál folyt le, amelyet ezuttal nyitottak meg. A bányák már néhány év óta üzemben vannak és szép eredménnyel termeltek bennük. A múlt évi termés 300 kilogramot tett ki, tehát az országos állami kitermelés több, mint egy negyed-részt ebből a bányából nyerték. A sacarabi ünnepség után Pop Valer miniszter és kísérete Hunedoara ment, ahol az acélöntödét avatták fel. A minisztert Brancoveanu polgármester üdvözölte, majd Cerchez mérnök és Moisin

munkás tartottak beszédeket, amelyekre dr. Pop Valer miniszter válaszolt. Többek között ezeket mondotta:

— Románia színváltozás alatt áll. Megszűnt más államok raktára lenni és saját munkájával és tőkájével használja ki a talaj és az altalaj kincsait. Itt ezen a helyen láthatjuk, Hunedoara ennek az átalakuló munkának az élén áll. A most felavatott üzem az ország egyik legjelentősebb ipartelepe. Hogy minden intenciónk szerint legyen, szükséges az, hogy több figyelemmel legyünk a nacionalizálás iránt. A román népnek az államban elfoglalt számarányához képest megfelelő szerephez kell jutnia.

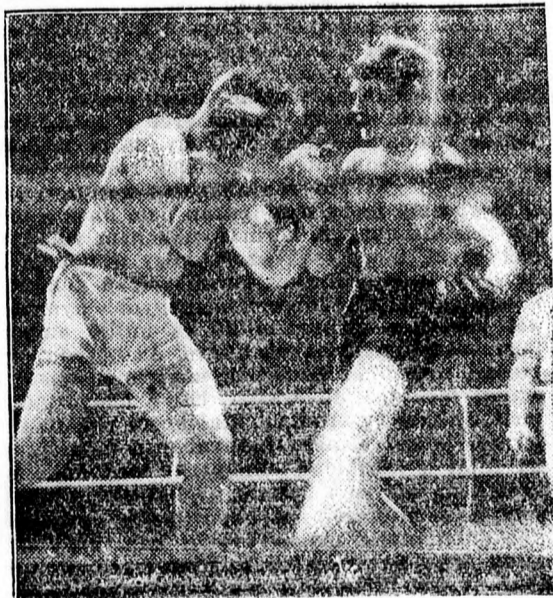
Ezután az új műhelyteremben villásreggeli az üzemek kaszinójában pedig bankett volt.

SPORT

Miért maradt el a KAC-U vízpoló döntő?

Clujról jelentik: Szombat délutánra tüzték ki a városi strandfürdőben a kerületi vízpolóbajnokság döntőjét a KAC és Universitatea csapatai között. A KAC csapata pontosan megjelent, az Universitatea azonban nem volt hajlandó kiállni a mérkőzésre s különböző szabályellenes indokokra hivatkozva, annak elhalasztását kérte. A vízpoló bizottság tagjai nem voltak jelen a strandon s így azonnali határozat hiányában az Universitatanak ki kellett volna állania a mérkőzésre, ami azonban nem történt meg. A KAC a szabályok előírása szerint öt percig tartózkodott a medencében s ezek után teljes joggal követelheti magának a mérkőzés két pontját (5:0 gólaránnyal).

A furcsa esetnek másik „érdekesége”, hogy Seliceanu kiküldött bíró kijelentette, hogy ő a mérkőzést semmi körülmények között sem vezeti le, mivel a víz rendkívül hideg s a játékosok egészségüket veszélyeztetnék. Erre vonatkozólag csak annyit: a vízpoló szabályok szerint csak tizenkét Celsius foknál alacsonyabb hőmérsékletű vízben nem lehet mérkőzést játszani, a strandfürdő medencéjének vize pedig szombat 18 Celsius volt. Adorján szövetségi kiküldött ezt hivatalosan megállapította s jelentésében erről beszámolt a vízpoló bizottságnak. Ezek után tényleg nem lehet más megoldás, mint a bajnoki pontoknak a KAC javára való írása.

Eder legyőzte Pernot-ot.

A német Gustav Eden Európa-bajnok nagy küzdelem után 12 menetes küzdelemben pontozásos győzelmet aratott a francia Pernot felett.

A KAC nyerte a Dreher-Haggenmacher Kupát

Oradea. Saját tud. Szombaton és vasárnap nagy érdeklődés mellett zajlott le a Dreher-Haggenmacher teniszkupa-küzdelem, amelyen a védő KAC mellett a KAO, Makabea, NTE és a rendező NSE indult két csapattal.

Selejtezők: KAC—NTE 7:0, Makabea—NSE b) 5:0.

Elődöntőben: KAC—NSE 4:3. Dr. Farkas Ernő KAC—dr. Grósz Sándor NSE 3:6, 6:4, 6:0. Brándusa Visarion KAC—Paál István NSE 6:1, 7:5. Liszka Manci NSE—Platthy Éva KAC 6:2, 6:2. Ocskay Zsuzsi NSE—Gábor Dóra KAC 6:2, 6:2. Dr. Farkas, Brándusa KAC—dr. Grósz, Paál NSE 6:4, 6:4. Liszka, Ocskay NSE—Platthy, Gábor KAC 6:3, 5:7, 6:2. Dr. Farkas, Platthy KAC—dr. Grósz, Liszka NSE 6:3, 6:2.

CAO—Makabea 4:1. Steiner Endre CAO—Eisner Max Macabi 6:4, 6:3. Petrovics CAO—Rosenberg György Makabea 6:2, 6:1. Bereczky Magda CAO—Papos Irma Makabea 6:1, 6:1. Szász Éva Makabea—Keleti Boris CAO 8:6, 6:1. Steiner, Popovics CAO—Spitzer, Eisner Makabea 6:2, 5:7, 6:1.

Döntő: KAC—CAO 5:3. Dr. Farkas Ernő KAC—Petrovics CAO 6:1, 6:1. Steiner Endre CAO—Brándusa Visarion KAC 3:6, 6:0, 6:2. Platthy Éva KAC—Keleti Boris CAO 6:3, 6:0. Bereczky Magda CAO—Gábor Dóra KAC 6:2, 6:1. Dr. Farkas, Brándusa KAC—Steiner, Petrovics CAO 6:3, 6:4. Platthy, Gábor KAC—Bereczky, Keleti CAO 3:6, 6:2, 7:5. Steiner, Bereczky CAO—Brándusa, Lám KAC 6:1, 6:0.

E verseny keretében játszották le a kerületi bajnoki versenyről elmaradt ifjúsági férfi páros döntőt, amelyet a Masnyik—Kakas NSE pár nyert meg a Fröhlich—Gáspár CAO pár ellen 5:7, 6:2, 6:3 arányban.

Henker a német teniszbajnok. Hamburgból jelentik: A német nemzetközi teniszbajnokságon a férfi egyest Henkel nyerte az ausztráliai Mc Grath ellen 1:6, 6:3, 8:6, 3:6, 6:2 arányban. Így Cramm kiesése után is Németországban maradt a férfi egyes bajnoki cím. A vegyespáros elődöntőinek eredményei: Sperlingné, Farquharson—Whittmarsh, Wilde 6:1, 8:6. Denker, Horn—Keppel, Kirby 6:3, 6:2. Crawford, Mc Grath (Ausztrália)—Butler, Wilde (Anglia) 5:7, 6:4, 2:6, 6:4, 6:3. A férfipáros döntője. Női egyes döntő: Sperling dán—Horn német 4:6, 6:2, 6:2. Vegyes páros döntő: Horn, Denker—Sperling, Farquharson 2:6, 10:8, 6:2. A vigaszdíj döntőjében a román Schmidt 4:6, 7:5, 6:1 arányban verte a német Göpfertet.

Cartonnet világrekordot uszott 100 m. mellet. Párizsból jelentik: Cartonnet, a neves francia uszó a 100 méteres melluszásban 1 perc 09.8 mp-es eredményével megdöntötte az amerikai Higgins 1 perc 10.1 mp-es világrekordját.

KÖZGAZDASÁG

6550 millió többlettel zárult az év első hat hónapjának külkereskedelmi mérlege

Bucurestiből jelentik: Most augusztusban került csak nyilvánosságra az ország félévi külkereskedelmének hivatalos kimutatása, amelyből kiderül, hogy míg 1935-ben 5.229 millió lejt tett ki a behozatal és 6.670 milliót a kivitel, addig 1937-ben a behozatal 7.558 milliót, a kivitel pedig 14.108.000.000 lejt képviselt. A külkereskedelmi mérleg feleslege tehát 1441 millióról 6550 millióra emelkedett. A „Prezentul” című fővárosi gazdasági szaklap kimutatja, hogy bár a számadatok látszólag azt bizonyítják, hogy a külkereskedelmünk legnagyobb erőssége a német viszonylatban lebonyolított forgalom, a tények azt mutatják, hogy az ország kivitelének szilárd, nem ingadozó, hanem állandóan nagyobb és nagyobb elhelyezkedést biztosító piacra Anglia, Franciaország és a kisantant álla-

mok. Angliai kivitelünk a következőképpen fejlődött: 1935-ben 699 millió, 1936-ban 787 millió, 1937-ben 1412 millió volt az első félévben kivitt áruk értéke. Franciaországgal a következőképpen alakult az év első hat hónapjában árukiszállításunk: 1935-ben 386 millió, 1936-ban 596 millió, 1937-ben 982 millió. Tavaly az első félévben a román-angol és román-francia külkereskedelmi mérleg összesen 796 millió lei többletet eredményezett számunkra, idén ez a többlet 1.097 millióra emelkedett. Az utóbbi három esztendőben a román-német külkereskedelmi mérleg összesen 241 millió lei többletet hozott csupán, addig az állandó és megbízható angol és francia kapcsolatok két év alatt sokszorososan nagyobb hasznot eredményeztek.

Csak a nélkülözhetetlen angol és német áruk behozatalát engedélyezik a harmadik évnegyedben

Bucurestiből jelentik: A legfelső kontingenciális bizottság elhatározta, hogy mindazon országokra, ahol megfelelő devizakövetelések vannak, teljes mértékben kiadja a most következő évnegyedre szóló behozatali kvótát. Ezek az országok a következők: Ausztria, Bulgária, Belgium, Svájc, Finnország, Franciaország, Görögország, Olaszország, Norvégia, Jugoszlávia, Hollandia, Lengyelország, Spanyolország, Törökország, Palesztina, Oroszország, Dánia és Svédország. Ami az Angliából és Németországból történő behozatali illeti, mindazon cikkekre nem adtak behozatali engedélyt, amelyek más országból is beszerezhetők. A többi nélkülözhetetlen cikkekre az áru fontossága arányában egé-

szen száz százalékgig menő koefficienseket engedélyeztek. A bizottság elhatározta, hogy a tranzfervizum hiánya miatt visszatartott Németországra szóló engedélyeket a beérkezés sorrendjében kiadja. Megszorításokat határoztak el a Csehszlovákiából történő behozatallal szemben, amennyiben felülvizsgálják még a már kiadott behozatali engedélyeket is és csak a legszükségesebb cikkekre adnak behozatali engedélyt.

Legnehezebb a helyzet az Egyesült Államokkal, mellyel szemben a kvóta névleg 100 milliót tesz ki, de amelyből az előlegeket és az állami intézmények szükségletét levonva, a magánkereskedelem és ipar részére semmi sem marad.

A faárak további drágulása várható

Bucurestiből jelentik: Rövid szakmai jelentést közlünk a nemzetközi fapiaacról: Megállapítható, hogy a fapiac sokot holt szezonjában, nyáron is aránylag nagy ügyletek jöttek létre. A világpiacon fakészleteinek erős csökkenése erős keresletre enged következtetni az őszi hónapok folyamán. Svédországban és Finnországban, a faforrásainál, a fakészletek aránytalanul csekélyek, Ausztria szintén csak redukált fakészletekkel rendelkezik, amely azonkívül fenn van tartva

Magyarország, Olaszország és Németország számára. Romániában a kiviteli kontingens egymillió köbmétert tesz ki, amelyből azonban már eddig is 700.000 köbméter kivitelre került. Ilyen körülmények között előrelátható, hogy az őszi faügyletek igen szerencsés előfeltételek mellett bonyolodnak majd le.

Eddig szol az illetékes helyről kiadott hivatalos jelentés a fapiacról.

Ebből az következik, hogy a nagy kereslet és a kis készletek a faárak folytonos újabb emelkedését idézik elő, úgyhogy feltétlenül számolni kell a tüzelőanyag további drágulásával.

Nézetünk szerint ezen a téren a kormányának fontos feladatai vannak. Tény, hogy a faárak drágulása a romániai fatermelők részére egy kimagaslóan kedvező konjunktúrát hozott, viszont a fogyasztók zsebe már igazán nem bírja a jelenlegi tűzifaárakat. A kormánynak nem volna szabad tennie, hogy csak azért, hogy a fatermelők, akiknek az utóbbi évek során igazán nem ment rosszul, még az eddiginél is nagyobb nyereségeket vágjanak zsebre, millió és millió ember a fagy veszélyének legyen kitéve. Az egyedüli gyakorlati megoldás az volna, hogy módosítsák az eddigi faekszportuáriumot. Ezt a kedvezményes tarifát akkor vezették be, amikor a romániai fatermelő a kedvezmény hiányában nem tudta volna fáját a külföldön elhelyezni még önköltségi áron sem. Ma ez a helyzet gyökeresen megváltozott és a fatermelő az exporttarifa segélyével külföldön olyan magas árakat kap, hogy a kiviteli árak hatása alatt folyton emelheti a bel-földi árakat is. Ez egészségtelen állapot és az államnak be kellene avatkoznia a tűzifaárak alakulásába, amelyek ma teljesen ki vannak szolgáltatva a fatermelők üzérkedésének.

Apróhirdetések

Különféle

Középkori urinó
elfogad teljes ellátásra szolid, nyugdíjas urinót vagy idősebb urat, kinek gondozását vállalna, nyugodt, csendes otthoni biztosítana. — Ozv. Passinovits Adolfe, Satu-Mare, Str. Grig. Alexandrescu 21.

Orvosi és műtös
köpenyek, cloth kabátok legmegbízhatóbb beszerzési forrása a „Fibra” Oradea, Strada Vlahuta 2. (Crispartu oldalon.)

Tanító család
diáklyányokat teljes ellátásra elvállal. Cim a kiadóban.

Potvizsgára
középkorúakat előkészítik. Szabo Zoltán Oradea, Str. Take Joneșcu 6. szám.

Lakás

Butorozott,
elegáns utcai szoba különbejárattal 1-2 személy részére kiadó. Oradea, Str. Dr. V. Babes 12. szám.

2 vagy 3 szobás
modern földszinti lakás november 1-re kiadó. Oradea, Str. Bratianu No. 27.

Kiadók
egy- és kétszobás lakások novemberre. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55.

Kétszobás,
modern parkettás, fürdőszobás lakás, mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó. Oradea, Str. Regele Carol 19. szám.

Kétszobás
fürdőszobás lakás kiadó. Oradea, Strada Bratianu 27. szám.

Központban
egy ur 4 szobás modern magánház szeptember 1-től kiadó. Ertekezni Nagy Cipész, Oradea, Regele Ferdinand 47. szám alatt.

Központban
kétszobás, előszobás, konyhás udvari lakás kiadó. Str. Coșbuc 11.

Blaskó Mária:

Mária és Márta

Bibliai regény serdülo leányoknak.

Ez a könyv Támár személyében mindenkor minden leányt szeretné elvezetni Mária és Márta nyomdokain a megnyugvás és boldogság felé. Életut lehet sokféle, de vezérelv csak egy, amely minden életutra ráveti fényét. Erre a fényre szeretné ráirányítani leányainak lelki szeméit e könyv története.

Ára 60 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunknál.

FIATAL ANYAK RÉSZÉRE
FONTOS ES TANULSAGOS
KÖNYVUJDONSÁGI

A fiatal anya

Orvosi tanács fiatal asszonyoknak.

Írta: dr. FÖLDES LAJOS főorvos.

Nékülözhetetlen tanácsok minden fiatal anya számára. A tartalmából: Az anyáról — Általános ismeretek — Tudnivalók a terhesség körül — Belső vizsgálat — Szülésznők — A szülés — Türelmetlenség a szülés alatt eseten — A gyermekágy — A méhen kívüli terhességről — A magtalanság — Az újszülött és a csecsemő — A szoptatás — A tej minősége — Mennyit szabad szoptatni? A tej súlygyarapodás — Az anya tejbőségének fokozása, stb., stb., stb.

Ára 95 lei és portó.

Kapható: Kiadóhivatalunkban.